ԺԱ. ՏԱՐԻ 3161 22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1894 2 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1312 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» » Վեցամսեայ »	75
» » Եռամսեայ »	40
Օսմ. երկիրներ Տարեկան [illegible]	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ [illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի [illegible] Ղուռ.	50

Խմբագրութեան ուղղուած [illegible] կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր:

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ շաբթուան սեղանաւորական և առեւտրական կացութենէն գժգոհ մնալու պատճառ մը չունինք:

Եւրոպայի և Ամերիկայի պորսաներուն մէջ, տեղային թէ օտար պարտատոմսեր գնելու մասին միշտ նոյն եռանդը և նոյն ոգևորութիւնը կը տեսնուէր: Բացի իտալականէն, որ քաղաքական զրոյցի մը բերմամբ քիչ մը թոյլ էր անցեալ շաբթու, միւս բոլոր գլխաւոր պետական արժէթղթերը, որոց մէջ և ամերիկեանները, շատ տամուր բռնուած էին և կարեւոր յաւելումներ կրեցին նախորդ շաբթուան գներուն վրայ:

Դրամի առատութիւնը հրապարակը կ'ողողէ և Անգլիոյ Պանքային նախորդ շաբթուան հաշուեկշռէն կը տեսնենք թէ, մէկ շաբաթուան միջոցի մէջ դուրսէն եկած 400,000 ոսկիէն զատ, նոյն իսկ Անգլիոյ զանազան գաւառներէն 300,000 ոսկիէ աւելի հասած է Պանքան. միեւնոյն ատեն, շրջաբերութեան հանուած տոմսերէն ալ 500,000 ոսկիի թուղթ պակսած է. Պանքայի սոյն յաջող վիճակը պատճառ հանդիսացաւ որ դրամագլխի անկեալ սակերը նոյնը մնան, որով պանքայի եռամսեայ թղթերը ըստ առաջնոյն ամենայն դիւրութեամբ $^0/_0\,^5/_8$ ով կը զեղչուէին, և ընտիր առեւտրական եռամսեայ թղթերն ալ $^0/_0$ 1 ով:

Արծաթի գինը վերջին շաբաթներս բաւական բարձրացած էր. «բաւական» ըսածնիս՝ ունկիին մէկ փէնս յաւելում մըն էր, որ ինքնին մեծ բան մը չէ թէեւ, բայց արծաթի յաւերժ անկեալ գներուն համար՝ իր մխիթարական նշանակութիւնը ունէր: Այս յաւելման բերմամբ, Հնդիկ ռուփին բարւոքած էր փոքր ինչ և յանձնարարութիւնք չէին յամեցած: Եւ սակայն անցեալ շաբթու նորէն կտրուկ անկումներ կրեց արծաթը և ի վերջոյ յանգեցաւ $29^{13}/_{16}$ փէնսի, ինչ որ իր աննպաստ ազդեցութիւնը անմիջապէս զգալի ըրաւ հրապարակին վրայ:

Մանիֆաթուրայի և մանածի հրապարակները անցեալ շաբթու աւելի բարւոքած էին քան թէ նախընթաց շաբթուն: Ամերիքանի, տպածոյի, մուսլինի, մատափոլի վրայ բաւական գործ եղաւ Հնդկաստանի և Չինաստանի հետ: Վալթերի և 2 թել դերձաններու սպառումն ևս, թէպէտ ո՛չ այնքան մեծաքանակ, բայց և այնպէս բաղդատաբար գոհացուցիչ կը նկատուէր:

Բուրդի հրապարակը վերստացաւ իր ուժեղ հանգամանքը և գները մեկէն ի մէկ մեծ համեմատութեամբ վըրայ ըրին: Գնորդները շուարած մնացած են, չգիտեն թէ այս յաւելում մինչեւ ո՞ր աստիճան վստահելի կրնայ նկատուիլ: Ինչ որ ալ ըլլայ գնորդներուն մտածումը, բուրդի տէրերը, մանաւանդ Թիֆթիք և քաշմիր ունեցողները, ամենեւին տրամադիր չեն երեւիր նշանախեց մը իսկ զեղչել իրենց գներէն:

Ամերիկեան մաքսային նոր սակագները կը շարունակեն իրենց բարերար ազդեցութիւնը շօշափելի եղանակով ըզգալի ընել Եւրոպա: Շէֆիլտ, երկաթեղէնաց ճարտարարուեստ այդ քաղաքը, որ ժամանակաւ ընդարձակ առեւտուր ունենալով հանդերձ Ամերիկայի հետ՝ Մաքքինլիյի մաքսապաշտպան սակագնին պատճառաւ բաւական ատենէ ի վեր գործ չէր ըներ այդ երկրին մէջ՝ վերսկսաւ իր գործառնութիւնները. և շաբթէ շաբաթ ահագին քանակութեամբ դանակ, դմելի և երկաթեայ ու պողպատեայ զանազան գործիքներ կը բեռցնէ յԱմերիկա:

Բայց մետաղներու հրապարակին վրայ ամենէն աւելի նշանակելի յաւելումը այս պահուս կրած է պղինձը: Մինչ նախընթաց շաբթուն պղնձի ճէճէճը 50 անգլ. ոսկիի, և ծօլթեները 53 անգլ. ոսկիի կը ծախուէին՝ ահա մէկ շաբթուան ընթացքին մէջ առաջինները բարձրացան 51/10/—անգլ. ոսկիի և երկրորդները՝ 54/10/—ագլ. ոսկիի. (Ցայտնի է թէ պղնձի թերթերուն ու բոլորակներուն միջև եղած գնոյ տարբերութիւնը 3 անգլ. ոսկի կը լինի միշտ). Իսկ անագը, որ արդէն նախընթաց շաբթուն արտակարգ յաւելումով մը 75/—/— անգլ. ոսկիի բարձրացած էր՝ այս շաբթու նոր յաւելում չի կրեց: Ասկէ առաջ, մետաղներու հրապարակը տարօրինապէս յարափոփոխ ընթացք մը ունէր, շաբթուան մէջ գրեթէ ամէն օր գներու ելեւէջներ տեղի կ'ունենային և սպառողք սովոր էին՝ պէտք եղած ժամանակէն առաջ ի ձեռին ունենալ յանձնարարութեանց ցուցակներ և ուշի ուշով հետեւիլ հրապարակի ընթացքին, որպէս զի ամենէն նպաստաւոր ժամանակը հասածին պէս փութան գործադրել, բայց և այնպէս, այն ատեն գներու փոփոխութիւնք քանի մը շիլլինի կամ առաւելն մէկ անգլ. ոսկիի սահմանին մէջ բանտուած էին: Մինչդեռ հիմա, ամերիկեան մաքսային նոր սակացոյցէն յետոյ, յաւելմանց սահմանը ընդարձակեցաւ նմանը դուն ուրեք տեսնուած համեմատութեամբ և քանի մը շաբաթէ ի վեր հրապարակի ձգտումն է միշտ յառաջ երթալ:

Ճէհրիի վրայ բաւական ժամանակէ ի վեր խօսած չէինք, բայց կ'երեւայ թէ մինչեւ մէկ ամիս վերջապէս քչիկ մը գործ պիտի կրնանք աւետել, եթէ երբեք պարսկական նոր բերքը հասնի մինչեւ այն ատեն: Զի թէպէտ հիմա տակաւին գործ մը չկայ՝ բայց կ'առարկեն թէ Անգլիոյ մէջ տարիներով «[illegible]» մնացած ճէհրին մքլոտած փոփոսած ըլլալով այլ ևս գործի չի գար: Պարսկական նոր ճէհրին գալու է որ գործ ըլլայ: Այս յայտարարութեան արժէքը գնահատել կարենալու համար՝ սպասենք ուրեմն նոր հունձքին:

Շաքարի, սուրճի և թէյի հրապարակներն ևս բաւական ամուր բռնուած էին անցեալ շաբթու և ընթացիկ գործեր եղան:

ՊՐՕՔԸՐ

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

ՈՒՐՖԱՅԷՆ ԱՅՆԹԱՊ

Ա.

Միջագետաց բարեխառն օդը գարնան սկիզբները բարերար ազդեցութիւն մը չունեցաւ մեր վրայ, ուստի տկարութիւնս ծանրացաւ, և հարկ եղաւ զայն դարմանելու համար՝ որպէս կանխաւ որոշած էի, դիմել Այնթապի հիւանդանոցը:

Ապրիլի վերջերն էր: Ա՛լ Ուրֆայի երկինքը ջինջ կապոյտ՝ պարզ էր: Արեւը կը շողշողար պատմական սարահարթներու սպիտակ կողերու վրայէն՝ ճաճանչաւոր, առատ լոյս մը սփռելով Խառանի հովտական, մեծածաւալ դաշտին վրայ, ուր նորաբոյս արմտեայ պտերը քով քովի՝ անհուն տարածութեամբ՝ սրտագրաւ կանանչութեան տեսարան մը կը բանային, և տեղ տեղ ցորենները սկսած էին դեղնիլ. ալ հասկերը մածուն դարձեր էին: Հեռուանց կ'երեւէին և սեւ, սպիտակ վրաններն գիւղացիներու, որ սողուններէ և ժժմուններէ նեղուած՝ թողած էին խրճիթի այտոտ, մթին անկիւններն, և բացօթեայ կը բնակէին ազատաւոր հովերուն մէջ: Բնութիւնը օրհներ, օծեր է այս դաշտը. մինակ հայր Աբրահամը չէր, որ հարուստ և հիւրասէր էր հոն. մինչեւ ցարդ կ'երեւին դեռ նախապատմական հիւրասիրութեան հետքեր Միջագետաց գիւղացւոյն բնաւորութեան մէջ, և մինչեւ հիմայ կան երկրագործներ, որ Խառանի բերրի հողերէն կ'առանան ընդ միոյ երեսուն, քառասուն և վաթսուն: Բազումք հաւաստեցին ինձ թէ առատաբեր տարիները հողագործներէն բարեբաղդները կ'ստանան իրենց սերմանածներէն մինչեւ փոխարէն հարիւրապատիկ: Հրաշալի արգասաւորութիւն. երբոր այս պատմութիւնները կը լսէի, միտքս կը թռէր մինչեւ հաւատոյ նահապետները, Աբրահամ, Իսահակ են, և կը լսէի. «այս չէ՞ միթէ երկիրն, որ բղխէ զկաթն և զմեղրն:» Վերջալուսէն 3 ժամ յառաջ Ուրֆայի հիւսիսային կողմէն՝ կիսակործան պարսպի դրան կամարի ներքեւէն դուրս կ'ելնենք քաղաքէն և կ'ուղղուինք դէպ յարեւմուտս խճուղիի գծով, որ նոր սկսած և հազիւ 1 ժամու ճանապարհ երկնցած է: Արեւ երեսնիս է, իրիկնապահին իր տաքցած շողերը զարնուելով քարերուն՝ տանապատիկ տաքութեամբ կ'անդրադառնան դէպ ի մեզ և կը խաշեն ամենքնիս: Կ'սկսինք հեւալ: Մէկ ժամէն խճուղին կը հատնի, և կը մտնենք քար կապաններն:

Այս անգամ անցքը ապառաժներու մէջէն է, բայց բաւական կանոնաւոր, փորուած և կոկուած: Գէշն այն է, որ ձիերը հեշտութեամբ չեն կրնար անցնիլ յղկուն քարերու վրայէն, շատ անգամ կը սահին, կ'իյնան: Քաղքէն դէպ յարեւմուտս քանի մը ժամու ճանապարհն այսպէս քարուտ է, բայց չէ այնքան անմատչելի, ինչպէս սովորաբար կ'ըլլան լեռնային տեղերը. այս սարահարթք լեռնադաշտակներու կը նմանին, այն բացառութեամբ որ զուրկ են ջրէ և չեն այնքան մարգաւէտ: Քաղքէն դուրս ոտք կոխելուն պէս ճամբու աջ և ձախ կողմերը կ'երեւին ընդ երկար քարայրներու խոռոչներ, գուբեր, փոսեր, որոց հաշիւ չկայ: Կարելի է անուանել այդ տեղերը «Քարայրներու աշխարհ»: Սոսկ քաղքին բոլորտիքը կը հաշուին մօտաւորապէս քառասուն հազար հատ քարայր, ինչ որ կ'երեւին, ինչ որ ընդ հողով են: Կը կարծենք որ բոլորն ալ արուեստական են, թէեւ պակաս չեն բնականներ ալ: Ուղիներու ներքեւ շատ տեղ դատարկ լինելով կարաւաններու անցքը ահագին դղրդիւններ կը հանեն և արձագանգ արձագանգի կը յաջորդէ:

Այս ճամբուն վրայ շարուած կան բաւական այգիներ ալ, որ նոր սկըսած են փթթիլ. հակառակ որթոտի թփերու կանաչութեան՝ մէկ թուփէն մինչեւ միւս բաց մնացած գետնին անզարդ չորութիւն մը կը ներկայացնէ անախորժ տեսարան մը: Ուրֆայէն Հալէպ և Այնթապ գնալիք ճամբան է սա, ընդ որ երկուքուկէս ժամ յառաջանալէ վերջը կը հասնինք Ջրամբարի մը մօտ ուր պիտի գիշերենք բացօթեայ: Անհետացան մեր աչքէն քաղաքն, Հառանն և շրջակայք: Ցանցառ խոտերէ արօտատեղի մ'է սա, ուր կայ ջրամբարը, զոր տեղացիք կ'անուանեն խէյրան. բարեգործին մէկը փոս տարածութեան մը վրայ կամարակապ շէնքը կառուցեր է անձրեւի ջրերը անդ հաւաքելու համար, որպէսզի լինէ պասուքն ուղեւոր մարդոց և կենդանեաց: Արդարեւ բարեգործութիւն. կարծեմ ձիերն ալ պիտի կրնան օրհնել զինքն, սոյն շողին և տօթին կաթիլ մը ջրոյ արժանանալնուն համար:

Ջրամբար, որու անգամ կարօտով կը դիմեն Միջագետաց ուղեւորք, եթէ քիչ մ'ալ մաքուր լինէր, կրնար օգտակար լինել պանդուխտ ճամբորդներու ալ, այլ ո՛րքան նողկանք կզգայ մարդ այն գարշահոտութենէն, աղտեղութենէն որ կը բուրէ անոր, զի չենք սխալիր, երբ ըսենք, հարիւրաւոր տարիներու հոսած ջրեր կան անդ, և ո՛րքան միջատներ, սողուններ կը լողան երեսն ի վեր, ստակած հոտած: Տեղացիք չեն տաներ, կը խմեն կը խըմցնեն, և ծարաւը կ'ստիպէ՝ հակառակ զզուանքիդ անյագաբար լափել տղմախառն ջրերն ալ:

Իրիկուն եղաւ, ճրագ լոյս չունինք, հովը մեղմիկ կը սուրայ, և երկինքն աստղազարդ գիշերային մթութիւնը աւելի գաղջըր կը գործէ մեզ իւր նսեմաստուեր խորհրդաւոր լուսովը: Կը քնանանք:

Հետեւեալ օր՝ արեւածագին կը շարժինք ջորեպանք, ձիերը պատրաստ են, կը նստինք վրանին, աղօթք մը կը մրմնջենք, և առաւօտեայ անտաք ճառագայթներով կ'ինկնանք ճանապարհ: Կրնանք անուանել այս ուղին լեռնային, թէեւ չկան բարձրաբերձ ձիւնապատ լերինք, և ոչ ալ գոռացող վտակներ: Ուրֆայի լեռները մէկ մէկ մեծկակ սարահարթներ են, առանց անտառի, աւելի քարոտ, քան խոտաւէտ: Առաւօտուն քանի մը ժամ երթալէ յետոյ՝ քիչ մը դադար կ'առնունք, և վերստին շարունակելով՝ վերջալուսին կը հասնինք առուակի մը եզերքն, ու կը խաչակնքենք ի տես վազուն ջրիկին: Բեռները կը թափենք և կը վազենք առուակին վրայ. Ձիապաններէն ոմանք Գեդէոնի մարդերուն պէս կը թափին առուակին վրայ և անկշտում կը լափեն: Այնքան հազուագիւտ են հոսող ջրեր, որ ճանապարհորդը անպատում մխիթարութիւն կ'զգայ լսելով ճիճղալն տաքջուր առուակին: Արեւը անցաւ, և յերան շուքն եկաւ ազդարարել մեզ գիշերուայ գալուստը: Այսօր արեւմտաքէն յետոյ ամպի կտորներ կ'երեւին մթնոլորտին մէջ, անձրեւի երկիւղներ կան, միւս կողմէ առուակին մէջ կռկռացող գորտերը հանդարտութիւն կը պատուիրեն մեզ: Մութը քիչ մը խիտ էր, հարկ եղաւ հաւաքել խոտի ցողուններ և կրակէ բոցեր պատրաստել: Օդը տաքուկ է, և գիշերուայ քունը հմայիչ: Կառաւանապետն ալ իր պատրաստութեանը հետ է, Միջագետաց յայնմեւ երկայնափեշ աղջան առած ուսերուն և ահագին բիր մ'ի ձեռին մեր և բեռներու բոլորտիքը կը շվվայ: Իր ընկերները պարապ չ'են, ոմանք ձիերը կը շփեն, թմլթմեն, ոմանք յարդ գարի կը տանին, ոմանք ալ կերակուրի պատրաստութեամբ զբաղեալ են: Շատ աղմուկ չ'կայ, քիչ անգամ կենդանիք կը կռուին իրենց տոպրակներուն վրայ, գաղրած են, խրխինջ չ'կայ: միայն երկու խաթրճի «Ուրֆայի մանին» կը կանչեն:

Ժամը 1էն առաջ իրիկուն խաթրճիները կ'սկսին ընթրիքն ուտել, բաց անյագ ախորժակով և անմիջապէս երկննալով իրենց թաղիքներու վրայ, անուշ քուն մը կը քաշեն: Կը մտածեմ այս մարդոց վրայ, կը համեմատեմ նոցա կեանքն քաղքենու կեանքին հետ. և ինքնին կը գտնեմ քանի մը հաճելի երեւոյթներ: Հաճելի մասը նոցա առողջ կենցաղն է երկնքի բաց, պարզ և մաքուր օդին ներքեւ: Ինչ որ աւելի կը շահագրգռէ զմեզ՝ խաթրճու չարքաշութիւնն է: Նա բարին քով քար է, և երկաթին երկաթ: Առածի մը համեմատ թէ կօշկարը կօշիկ չունի, խաթրճին իւր ջորին վարձու տալով՝ ինքն ապաստանած է իւր ոտքերուն. Նորա սրունքները վարժ են, չեն դադրիր քալելէ, ոչ ելեւէջներու, ոչ տղմին և ոչ քարկապաններուն մէջ: Նա կենակցելով գիշեր ցորեկ անասունին հետ՝ անոր բնաւորութենէն ազդուեր է զօրեղապէս, մեքենայի նման չուզեր ընկրկել ճամբորդական յոգնութիւններէ, նեղութիւններէ: Այսօր չէ, որ ջորեպանը ցոյց կուտայ իւր մեքենական արութիւնը, զանիկայ տեսնելու է հեղեղանման անձրեւին, ահեղ բուքին, սարսռացուցիչ ցուրտին ժամանակ. ժամանակ, որ սար ու ձորը կը մթագնէ զըժոխքի կերպարանքով, հողը քարը, աւազը իրար խառնելով՝ տղմէ ծովեր կը պատրաստէ: Նոյն մէջ խաթրճի աղբարը, նա կը գնա, կը գնա առանց հեւք առնելու, յետս չկասիր, և այս չահատակութեանց ժամանակ շատ անգամ կը կորսնցնէ իր կենդանիները, որք բեռան ներքեւ կը փչեն շնչերնին: Շատ անգամ ինքն ալ ձիուն քով կ'երկննայ և կը մեռնի, գերեզմանը ընելով տիղմն կամ ձիւնն. ահա հաց ուտելը այսքան թանկագին է:

Երբ մի կողմէ մենք կը նկատենք նորա այդ չարքաշ փութկոտ բնաւորութիւնը, չ'ենք մոռնար և իր խոշոր թերութիւններն ալ. Թերութիւններ, որ առ հասարակ խաթրճիներու բարոյական անկման առաջնորդներն են. կը յարեմ սակայն որ չ'ըրխալինք բարոյական անկումով չստանալու, այդ անկումն խաթրճիի համար նիւթական աղէտ մ'ալ է, որ չ'թողուր աղքատութեան աշխարհէն դուրս ելնելու: Խաթրճին յարաբերութեան մէջ լինելով թէ քաղաքացիի և թէ գիւղացիներու հետ, ժառանգած է միայն անոնց բնաւորութեան վատ կողմերը. աւելորդ է ըսել, որ բացառութիւններ միշտ յարգելի են. թէեւ խաթրճիները դժբախտաբար այդ բացառութիւնները քիչ ունին: Նոքա առած են և հագած լեռնցի բրտութիւնը. քաղքենիի քաղաքավարութիւնը. այնքան, որքան պէտք կը տեսնեն «խաթըրճիական» շահերը պահպանելու:

ՈՒԽՏԱՒՈՐ

ՓԱՐԻԶԻ ԿԱՌՍՕՆՆԵՐԸ

—ՖԻԿԱՐՕ հետեւեալ շահեկան ծանօթութիւնները կը հրատարակէ Բարիզի սրճարանի սպասաւորներուն վրայ:

Բարիզի մէջ ընդ ամենը 80,000 կառսօն կայ որոնք արհեստապետութիւն մը չեն կազմեր, հակառակ այս նպատակով քանիցս եղած փորձերուն: Ասոնցմէ շատերը փորձ կը մտնեն «գործ գտնող գըրասենեակներուն» միջոցաւ, որոնք անոնց ամսական շահին 100էն 20ը կ'առնեն իբր միջնորդչէք. այսինքն եթէ սպասաւորը ամսական 200 ֆրանք կը շահի, պարտաւոր է ամսէ ամիս 20ական ֆրանք տալ, որչափ ատեն որ մնայ նոյն տեղը: Բարիզի սրճարանները երկու դասակարգի կը բաժնուին. Ա. անոնք ուր կառսօնները կ'աշխատին հին դրութեամբ և Բ. ուր կ'աշխատին նոր դրութեամբ: Այս վերջինները մեծամասնութիւն կը կազմեն:

Հին դրութիւնն է հետեւեալը. ամեն անգամ որ սպասաւորը ըմպելիք մը կը տանի յաճախորդին, պարտաւոր է առած դրամը իսկոյն տանիլ յանձնել գործատեղանը. Նոյնպէս պարգեւը, որ յատուկ գանձանակի մը մէջ կը նետուի: Ամեն իրիկուն, խանութին տէրը կը համրէ գանձանակին հասոյթը որ ամսէ ամիս կը բաժնուի սպասաւորներուն միջեւ, կարգ մը ծախքեր զեղչելէ ետք: Այսպէս, ենթադրենք որ սրճարանի մը մէջ կ'աշխատին վեց անձինք և ուր օրական պարգեւները 60 ֆրանքի կը հասնին: Ամսուն վերջը, պարգեւներուն գումարը կ'ըլլայ 1800 ֆր: Սրճարանապետը վար կը դնէ 250 ֆր. մանր ծախքերուն համար: Նորեկ մանչերուն ամսականը՝ 70ականէն 140 ֆր. յետոյ 70ականէն 140 ֆր. անոնց համար որ գաւաթները կը մաքրեն, և 180 ֆր. անոնց որ խահուէն կ'եփեն, լիմոնատը կը պատրաստեն և այլն: Գումար 250+140+140+180=710 ֆր. որ սրճարանի կարսօններուն կը պատկանի: Այս գումարը զեղչելով 1800 ֆր.էն, որ կը ներկայացնէ գանձանակին մէջ հաւաքուած պարգեւը, մնացեալ 1090 ֆր.ը կը բաժնուի վեց կառսօններուն միջեւ, իւրաքանչիւրին 181 ֆր. 65 սանդիմ: Երբեմն պարգեւը շատ կ'ըլլայ կամ քիչ, բայց ամէն պարագայի մէջ սրճարանին տէրը օրական 6 ֆր.ի շահ մը կ'ապահովէ իր սպասաւորներուն:

Հիմա գանք նոր դրութեան: Իւրաքանչիւր կառսօն առաւօտուն սրճարան մտած ատենը, պարտաւոր է սնտուկին յանձնել 60 կամ 100 ֆր., տեղին կարեւորութեանը համեմատ, որ կը ներկայացնէ օրուան մէջ յաճախորդներէն իր գանձելիք դրամին գումարը: Այդ գումարին փոխարէն կը ստանայ դրամանիշներ՝ 40, 50, 60 և 75 սանդիմնոց: Միանգամայն պարտաւոր է 100էն 5 վճարել ծախքի համար և 1 ֆր. դրամանիշի տոպրակին համար: Ամեն իրիկուն իրեն կը դարձնեն առաւօտուն վճարած գումարը, 100էն 5 պակաս որ սրճարանին կը մնայ: Իսկ պարգեւները ինք կը պահէ:

Ամենէն աւելի, ինչպէս ըսինք, այս երկրորդ դրութեամբ կը ծառայեն կառսօնները Բարիզի սրճարաններուն մէջ: Սրճարանապետը շատ աւելի շահաւոր կ'ըլլայ այս կերպով: Օրինակի համար, Օբէրայի շըրջակայ մեծ սրճարան մը կամ ճաշարան մը ուր 50 կառսօն կ'աշխատին, իւրաքանչիւրը օրական 5 ֆր. թողլով ծախքի համար, սրճարանապետը 250 ֆր. գանձած կ'ըլլայ, որ ամիսը 7,500 ֆր.ի կլորիկ գումարի մը կը հասնի: Այդ գումարով կը վճարուին միւս պաշտօնեայներուն, գանձապետին, մառանապետին և այլոց ամսականները:

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (80)

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՏԺԳՈՅՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԷԿԻՅԷԼԷԹԻ ՀՕՐԸ

—Ուզածդ ըրէ: Ամեն մարդ իրեն համար:

Եւ զատուեցան իրարմէ, յոյժ զայրացած:

Իրենց առաջին լուրջ կռիւն եղաւ ասիկա:

Իրիկունը անհամաձայնութիւնը կը շեշտուէր:

Ժաքթէն Բրատ գացած էր և հոն խոհանոցին պակաս պիտոյքները լրացուցած էր:

Եւ ճաշի ժամուն՝ սեղանը պատրաստեց:

Վրան դրաւ գաւաթ մը, Էկիյէլէթի գինետունէն գնած կարմիր գինիին շիշը, ճեպ ճերմակ հաց մը կակուղ ու ախորժաբեր:

Եւ, ծա՛նր բան որ կռուի նշան էր երկու բարեկամներուն միջեւ, մէկ սպաս մը:

Բերսիլար, իր գետնախնձորները խորովելու զբաղած, բնաւ ուշադրութիւն չընելու երեւոյթ ունէր այդ պատրաստութիւններուն:

Ժաքթէն վառեակ մը խորովել տուած էր, որ կրակին առջեւը կը պարզէր իր կլոր փորը, ոսկեգոյն սրունքները: Ատեն ատեն կը թրջէր զայն դարձունելով, եւ կրակարանին կարմիր հրատները կարծես ցոլքեր կ'արձակէին իր լայն լուսաշող դէմքին վրայ ուր որկրամոլութիւնը կը փայլէր, այդ համեղ խնճոյքին սպասմանը մէջ:

Եւ ամենն այս չէր:

Աքանչելի ձուածեղ մը պատրաստեց՝ ծխարձակ ժամպոնի խոշոր կտորով մը զարդարուած:

Եւ սկսաւ ուտել:

Բառ մը չէր փոխանակուած երկուքին միջեւ:

Իրարու չէին նայեր, նոյն իսկ իրենց աչքին պոչովը: Կարծես չէին ճանչնար զիրար:

Բերսիլարին գետնախնձորները եփեցան այն պահուն երբ Ժաքթէն սեղան նստաւ՝ իր ձուածեղին առջեւ: Բերսիլար սեղանը չնստաւ, պնակ մը դրաւ սրունքներուն վրայ և գետնախնձորներն ալ անոր մէջ:

Եւ երկուքն ալ կերան:

Բերսիլար չզգաւ ոչ գինիի շիշին, ոչ ճերմակ հացին:

Անտարբեր կ'երեւար իր ընկերոջը խընճոյքին:

Միւսը փորը կուռեցուցեր ամեհուկ մը:

Ձուածեղը՝ փերիի մը գաւազանով վերցուածի պէս՝ անհետ եղաւ ակնթարթի մէջ:

Եւ վառեակը նոյն բախտին վիճակեցաւ. գեղեցիկ տեսարան մը պարզուեցաւ. կտորները անհետ կ'ըլլային անդունդին մէջ որ անդադար կը շարժէր. վառեակէն ետք կարգը պանիրին եկաւ. պանիրէն ետք պտուղներուն:

Գինիին շիշէն երկար ատենէ ի վեր բան մը չէր մնացած:

Այն ատեն, յոյժ նշանակիչ փոքր չոր հազէ մը ետք, Ժաքթէն կամաց մը գըրպանէն հանեց դեղին ըմպելիքով լի սըրուակ մը: Հանեց խցանը:

Բերսիլար սարսռաց այդ աղմուկէն, վեր առաւ աչքերը և անմիջապէս խոնարհեց: Սաստիկ տժգունած էր:

Քոնեակի սրուակ մըն էր:

Արդ, առանց գինովնալու, վասնզի կեանքին մէջ չէր գինովցած, Բերսիլար մոլութիւն մը ունէր Ժաքթէնին ծանօթ. կը պաշտէր կէս գաւաթ քոնեակ մը զոր կուլ կուտար գորովալից զգուշութիւններով, զոր մանաւանդ կը ծծէր լեզուին ծայրովը, հեշտալից դանդաղութեամբ մը, բարեպաշտիկ ընդարմացումով մը:

Իր կեանքին մեծ վայելքները կրնային համրուիլ քոնեակի գաւաթներուն թիւին վրայ զոր խմած էր: Մնաց որ այդ թիւը շատ մեծ չէր:

Ժաքթէն ըրա՞ծ էր այդ ծախքը... Իրենց կենակցութեան մէջ առաջին անգամն էր որ սրուակ մը կ'երեւար ոսկեգոյն ըմպելիքով լեցուն, և Ժաքթէն մինակ կը խմէր:

Գերագոյն նախատինք մը եղաւ ասիկա և խորին զայրոյթի մը աղբիւրը:

Ժաքթէն գաւաթ մը լեցուց:

Ումպ մը խմեց, լեզուն շաչեցուց:

—Աղուոր է, մրմռաց:

Երկար ատենէ ի վեր առաջին բանն էր որ պատասխանուեցաւ: Եւ այս բառը պատերազմի յայտարարութիւնը, թշնամութեանց սկիզբն եղաւ:

—Այո, շատ աղուոր, գերազանց, կ'աւելցունէր Ժաքթէն:

Բերսիլարին աչքերը թրջեցան:

Ա՛լ չէր կրնար դիմանալ:

Եւ որովհետեւ վերջացուցած էր իր սակաւապետ ճաշը, աւելի երկար չկրցաւ տոկալ այսքան ցաւագին տեսարանի մը:

Ոտքի ելաւ և Թառնի եզերքը գնաց:

Երբ ժամ մը ետքը տուն դարձաւ, սրուակը պարապ կը մնար սեղանին վրայ և Ժաքթէն անկողնին վրայ կը խորդար չը հանուած:

Բերսիլար երկարօրէն դիտեց զայն:

Երերցաւ:

Միւսը չշարժեցաւ և շարունակեց խորդալ:

Այն ատեն Բերսիլար վեր առաւ սըրուակը և ծռեց:

Թանկագին ըմպելիքէն քանի մը կաթիլներ կը մնային տակը, որքան ալ խնամով պարպուած ըլլար:

Մարդուկը շուրթերուն կպցուց սրուակն և երկարօրէն ծծեց մինչեւ վերջին կաթիլը:

Ցետոյ ինքն ալ պառկեցաւ:

Բերսիլար կանուխ կ'ելլար միշտ, մինչ Ժաքթէն, շատ ծոյլ ըլլալով, ուշ կ'ելլար, ինքզինքը խնամելու համար:

—Պէտք է որ անձս դարմանեմ, կ'ըսէր:

Երբ Բերսիլար դուռը բացաւ, Թառնի եզերքին վրայ մարդ մը տեսաւ որ անշարժ կը սպասէր կարծես:

Նախ և առաջ չճանչցաւ զայն, բայց դըրան հանած աղմուկէն մարդն ետին դարձած ըլլալով, տեսաւ որ Անթոնիօն էր:

Եւ Անթոնիօ աշխուժով մօտեցաւ:

—Խօսելիք ունիմ ձեզ, ըսաւ:

—Ինծի՞:

—Ձեզի և ձեր ընկերոջը:

—Կանուխ կուգաք մեր տունը, ընկերս դեռ կը քնանայ:

—Հոգ չէ:

—Ի՞նչ կը փափագիք... Ի՞նչ կերպով կրնանք օգտակար ըլլալ ձեզի:

—Պիտի ըսեմ:

Բերսիլար անմիջապէս պաշտպանողական դիրք առաւ:

Բայց վերջապէս ինք և Ժաքթէն չէին կրնար մերժել լսելու այդ մարդուն ըսելիքները:

—Ներս մտէ՛ք, պարոն, ըսաւ:

Եւ անոր հետեւեցաւ մինչեւ տունը:

Ժաքթէն բացաւ մէկ աչքը: Կէս քուն էր. բայց այցելուն ճանչնալով, բոլորովին արթնցաւ:

Նստաւ անկողնին վրայ:

—Պարոնը մեզի հետ կը փափագի խօսակցիլ:

—Մեծ պատիւ է մեզի, պարոն, ըսաւ Ժաքթէն քաղաքավարութեամբ:

«Բերսիլար, աթոռ մը տուր պարոնին:

Մինչ իր ընկերը հրամանը կը կատարէր՝ առանց շատ փութկոտութեան, վասն զի աղէկ բան մը չէր գուշակեր այդ այցելութենէն, Ժաքթէն հեգնական ակնարկ մը նետելով դէպ ի Բերսիլարն, յարեց.

—Նայէ սա սրուակին մէջ, ծերուկ... դեռ քոնեակ գտնուելու է մէջը... պարոնին հետ փոքր գաւաթ մը կը խմենք:

Բերսիլար ակնարկ մը արձակեց որուն մէջ թէ զայրոյթ կար թէ վիշտ:

Մնաց որ Անթոնիօ ներում կը խնդրէր ու շնորհակալ կ'ըլլար:

—Միշտ Սեվեններուն մէ՞ջ ապրած էք, ըսաւ:

—Այո, պարոն, միշտ: Եւ մեզի չափ մէկը չգիտեր լեռներուն ճամբաները: Գրեթէ ամեն տեղ պառկած ենք, և եթէ մէկուն պէտք ունենաք անարգել անցնելու համար Թաւուտներէն, Բերսիլար պիտի առաջնորդէ ձեզի... Բերսիլարն ընտրեցէք եթէ խեւ և միշտ խստաբարոյ մարդերը կը սիրէք... բայց եթէ չէք խորշիր զուարթամիտներէն, ուրախ ընկերներէն որք միշտ կը խնդացունեն, այն ատեն խորհուրդ կուտամ ձեզ որ զիս նախամեծար համարէք բարեկամէս... Զի՛ս, կը տեսնէ՞ք:

Եւ խօսքն ընդմիջելով.

—Բերսիլար, այսօր ի՞նչ է:

Միւսը մեքենաբար պատասխանեց.

—Հինգշաբթի:

—Հինգշաբթի օրերը բնաւ չեմ բարկանար:

—Շնորհակալ եմ, ըսաւ Անթոնիօ, գէթ առ այժմ բնաւ փափագ չունիմ անտառներէն անցնելու... թերեւս ուրիշ անգամ մը...

—Ուրեմն ի՞նչ բանի կը պարտինք ձեր այս առաւօտեան այցելութեան պատիւը...

Եւ Ժաքթէն, պատասխանին սպասելով, ոտքի ելաւ:

(Շարունակելի)

Ժ. ՏԱՐԻ, ՕԳՈՍՏ. 22/3 ՍԵՊՏ. 1894

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՐԱԳԱՅՔ
ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

ՇԱՆԿԱՅ, 25 Օգս. (Ռէօթէր). — Քորէայի մայրաքաղաքին հիւսիսային արեւմտեան կողմը Բինկ-Եանկի մօտ Ճափոնցիներուն կրած պարտութեան վրայ նամակ մը եկաւ ի Չիֆու յուր եկաւ Չէմուլբոյէ։ Ամսոյս 6/18ին ճափոնական 13 փոխադրանաւք, 19 մարտանաւերու պաշտպանութեան ներքեւ, հասան Բինկ-Եանկ, Թաթոնկ գետին բերանը, յորմէ 35 մղոն վեր կը գտնուի նախկին մայրաքաղաք Բինկ-Եանկ։ Փոխադրանաւերէն իջան 6 հազար զօրք, որք անմիջապէս ճամբայ ելան դէպ ի վեր Թաթոնկի մշակեալ հովիտէն։ Երբ Ճափոնցիք բաւական յառաջացան, յանկարծ անոնց վրայ յարձակեցան չինացի 1,000 հեծելազօրք, (*) որք յաջողեցան երկուքի բաժնել ճափոնական զօրախումբը։ Չինական թնդանօթք որք բարձր դիրքի մը վրայ զետեղուած էին, մահացու կրակ մը սկսան տեղացնել Ճափոնցիներուն վրայ, մեծ ջարդ մը տալով անոնց։ Ճափոնցիք բոլորովին շփոթեցան, և շատ մարդ կորսնցնելով, փախան դէպ ի ծովեզր, և Չինացիք հալածելով, փախստականներէն ալ շատ մարդ զարկին։ Ճափոնցիք երբ ծովեզր հասան, նաւահանգստին մէջ խարսխած իրենց մարտանաւերէն օգնութիւն գտան, որք հալածող Չինացիներուն վրայ ռումբեր տեղացուցին, և պարտաւորեցին զանոնք ետ դառնալու։ Ճափոնցիք իբր 1,300 մարդ կորուսին։

Այս նամակ չի յիշեր Ճափոնցիներուն նահանջը դէպ ի Զունկ-Հուա, ի հարաւ Բինկ-Եանկի, ու անտի եւս իրենց արտաքսումն, ինչպէս լսուած է Չինացիներուն պաշտօնական հեռագրին մէջ, որ առաջին լուրը բերաւ ճափոնական պարտութեան։ Բայց կ'երեւի թէ Զունկ-Հուա Չինացիներուն ձեռքն է. զի Բինկ-Եանկէ հեռագիր եկեր է Թիէն-Ջին, ծանուցանող թէ Զունկ-Հուայի չինացի զօրաց վրայ նոր յաւելում մ'եղած է Օգոս. 18էն 20, ընդ ամենայն 10,000 զօրք, որով ի Քորէա չինական բանակին զօրութիւնը բարձրացած է 34,000ի։ Չինացի զօրապետք ամսոյս 20ին խորհուրդ մ'ընելով, որոշեր են 22ին վճռական յարձակում մ'ընել այն ճափոնական բանակին վրայ որ Չինացիներուն թող չի տար Սէուլի վրայ յառաջանալու։ Ճափոնցիք ամրացուցած են կիրճ մը Զունկ-Հուայէ ութ մղոն հեռի։ Իրենց ծանր ռազմանիւթերը նոյնպէս հոն կը դնեն եղեր ի Բինկ-Եանկ։

ՉԻՖՈՒ, 30 Օգս. (Ռէօթէր). — Քորէայի Թաթոնկ գետէն եկող առագաստանաւեր տեսած են որ գետին ջուրերը վար կը բերէին շատ մը Ճափոնցիներու դիակներ, որով կը հաստատուի թէ Ճափոնցիք մեծ պարտութիւն մը կրած են այն գետին եզերաց վրայ։

* * *

Չինական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Լի-Հունկ-Զանկ հրաման հանած է կէս միլիոն զօրք պատրաստելու երեք նահանգներու մէջ, և առեւտրական նաւ չոգենաւեր վարձուած են՝ հիւսիսային նաւատորմին օժանդակելու համար պատերազմի բոլոր տեւողութեան միջոցին։

—Ճափոնցի զօրականներ ծեծեր են Քորէայի անգլ. գեր-հիւպատոս Պ. Կարտները և դեսպանատան կցորդ Պ. Ֆոքս, և զՏիկին Կարտներ ալ՝ այն «ջէօ-րիքշա»ին հետ մէկտեղ որոյ մէջ բազմած էր՝ հրեր են ճամբուն քովի փոս մը մէջ, Ճափոնցիք չեն ուզեր գոհացում տալ։

—Չինացի աւազակներն 5,000 փր. փրկանք առնլով թող տուեր են գերման կաթոլիկ երկու միսիոնարները զորս լեռ տարեր էին։

ՍՈՍԿԱԼԻ ԱՐԿԱԾ
ՔԱՆԹՈՆԻ ԳԵՏԻՆ ՎՐԱՅ

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ, 31 Օգս. (Ռէօթէր.) — Ծաղկենաւակներու հարիւրի չափ նաւեր հրոյ ճարակ եղան Քանթոնի գետին վրայ։ Բոցերուն մէջ այրեցան հազարի չափ Չինացիք։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ շատ գէշ տպաւորութիւն ըրաւ Հոլանտայի մէջ։ Ասկէ առաջ ալ Հոլանտացիք այսպիսի ձախողուածներ կրած են Աչինի պատերազմին մէջ մանաւանդ։ Խաղաղական Օվկիանոսի այն բնիկներ, զորս իրենց հպատակեցնել փորձած են Հոլանտացիք, ուրիշ բնիկ ցեղերու չեն նմանած, և խրոխտաբար դէմ դրած են, և այս պատճառաւ Հոլանտացւոց գաղթային պատերազմները չեն վերջանար։ Սեպտ. 1 թուով կը հեռագրեն Ամստերտամէ թէ Լոմպոք կղզւոյն մէջ միացած հոլանտացի զօրաց առողջութիւնը լաւ է։ Փութով պնդութեամբ կ'աշխատին ամրութիւններ շինելու, բնիկներուն յարձակողական վերադարձին դէմ դնելու համար։ Հոն ամեն կողմէ նոր զօրք ղրկելու հրաման տուած է գաղթային նախարարը, պահ մը ետքն յարձակողական ընթացք բռնելու նպատակաւ։

ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ, Լոմպոք կղզւոյն Ամբէնամ քաղաքին մէջ բնակեալ, հոլանտական իշխանութեանց կողմէ ձերբակալեցան, կը կարծուի թէ ապստամբներուն զէնք տուած ըլլալու ամբաստանութեամբ, բայց ճիշդ ամբաստանութիւնը դեռ չի գիտցուիր։ Բնիկները կ'ամրացնեն Մաղարան քաղաքը, բայց տակաւին չեն յարձակած Ամբէնամի վրայ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Ծանուցինք իր ժամանակին թէ Հ. Պրիւնօ անուն կարգաւորեալ քահանայն սպանած էր Հ. Ֆրիքօ անուն ուրիշ քահանայ մը, տեսնելով որ նա տեղեակ է իւր ուրիշ չարագործութեանց։ Կարգաւորեալ քահանային գլխատումը տեղի պիտի ունենար, անցեալ երեքշաբթի։ Դահիճը Փարիզէ եկած էր Լավալ քաղաքը, կառափնատը լարած էր, երբ յանկարծ Փարիզէ հրաման եկաւ գլխատումն յետաձգելու։ Բազմութիւնը խռնուած է բանտին առջեւ, ու մահապարտը կը լսէ իւր ժամ առաջ գլխատումը պահանջողներու ձայները, կը հասկնայ որ բան մը կը դառնայ, բայց չի գիտեր թէ ի՛նչ է։ Դահիճն ինքն եւս չի հասկնար այն յանկարծակի հրամանին շարժառիթն։ Ոմանք կը կարծեն թէ Պապը միջնորդեր է, ու Պ. Ք. Բէրիէ չէ ուզեր Պապին սիրտը կոտրել։ Աւելի հաւանական բացատրութիւնն այս է որ մահապարտին գլխատումէն առաջ անոր փաստաբանը վերջին դիմում մը կ'ընէ Հանրապետութեան Նախագահին, գերագոյն կոչում մ'ընելու համար անոր գթութեան, և այս անգամ այս դիմումը դեռ չեղած դահիճը գործի սկսած էր։ Հաւանական է որ այս ձեւակերպութեան կատարումէն ետքն օրէնքն ի գործ դրուի, զի դատաւորաց յանձնաժողովն որ շնորհման առաջարկները կը քննէ, մահապարտութեան վճիռն հաստատած է ինքն եւս։

ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄՍԻՆ (Ֆրանսայի Օրլէանեան Տան պետին) հիւանդութիւնն է ստամոքսի և աղեաց անդամալուծութիւն։ Վերջին օծումն առաւ իւր գերդաստանի անդամոց ներկայութեամբ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՊԱՆԴՍԱՑԻՆ (Զուրիխ) 39,411,000 ֆր.ի գումար մը ներկայող 4½ % տոկոսաբեր պարտաթուղթք ի մեծոյ տոկոսի զեղչ մը պիտի կրեն, 4 %ի իջեցնելով։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ Սիամայ պատանի Թագաւորը պիտի ընդունի Հոկտ. 8/20ին։

ԴԷՊՔԵՐ ՅԱՓՐԻԿԷ. — Նիկէր գետի բերնէն, Պոննիէ, կը հեռագրուի թէ անգլ. մարտանաւ մը չոգեշարժ մակոյկը, Նիկէր գետին մէջ թափուող ուրիշ գետի մը եզերաց վրայ հետազօտութիւն ըրած ժամանակ, եզերքէն հրացանի գնդակներով ընդունուեցաւ, որով նաւաստի մը մեռաւ, և հնոցպանն և ուրիշ նաւաստի մը ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ՌՈՒՍԻՈՅ Կայսրը, Կայսրուհին և այլ անդամք կայսերական գերդաստանի Պիլովէժ գացին, ուր պիտի ողջագուրեն Կովկասիայէն եկող հիւանդ կայսրորդին Կէորկէյ։

Տնտեսական հարցեր

ՊԷՏՔ Է ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԻԼ

Վլատիմիր չոգենաւուն իբր երկու հարիւր ճամբորդի հետ ընկղմին ու Սեւ ծովու անդունդին մէջ կորնչին ապահովագրութեան հետաքրքրաշարժ դատի մը առիթ տուաւ, որ նոյն իսկ Սողոմոն իմաստունին միտքը կրնար յոգնեցնել, եթէ այն երջանիկ մարդ չոգենաւերու և ապահովագրական ընկերութիւններու աշխարհի դարուն մէջ ապրած ըլլար։

Հասարակութեան համակրանք արժանացած ռուս պաշտօնատար մը վերջերս ամուսնացաւ Օտեսայի մէջ՝ փեդերսպուրկցի փոքր վաճառականի մը աղջկան հետ, և ամուսնութենէն քանի մը շաբաթ ետքն իւր կնոջ հետ դժբախտ չոգենաւը նստաւ Կ. Պոլիս պտոյտ մ'ընելու, երբ տեղի ունեցաւ իտալեան Բօռոմէօ չոգենաւուն հետ բախումը։ Այր և կին կորան, չգիտցուիր ինչ կերպիւ. —խեղդուելո՞վ ջուրին մէջ, թէ բախման պահուն մահացու վէրք մը առնելով։

Արդ, ռուս պաշտօնատարը, կոկիկ և ընտանեսէր մարդ, ամուսնութեան հետեւեալ օրն իսկ իւր կեանքն ապահովագրած էր մեծկակ գումարի մը փոխարէն, պայման դնելով ապահովագրող ընկերութեան հետ թէ այն գումար վճարուի իրեն՝ եթէ ինք ողջ մնայ կնոջը մահէն ետքը, կամ իւր կնոջ, թէ նա ողջ մնայ իւր մահէն ետք, իսկ եթէ մին մեռնելէն ետքը միւսն եւս մեռնի՝ առանց տակաւին գումարն ընդունած ըլլալու, գումարը վճարուի ետքը մեռնողին ժառանգորդաց։ Բանն այն է սակայն որ այր և կին միևնոյն ժամանակ մեռան, կամ եթէ մէկ-երկու ժամու կամ վայրկենի տարբերութեամբ մեռան, յայտնի չէ ո՛րն ուշ մեռաւ։ Երբ Օտեսայի մէջ իմացուեցաւ որ այր ու կին մեռնողներուն մէջ են, երկու կողմին ալ ժառանգորդներն ապահովագրական ընկերութեան դիմեցին, պայմանադրեալ գումարը պահանջելու։ Ընկերութիւնը ճանչցաւ իւր պարտքը. բայց որովհետեւ յայտնի չէր թէ ո՛րն առաջ մեռած է, ծանոյց թէ պատրաստ է գումարը կէս առ կէս բաժնելու երկու կողմին մէջ, եթէ իրաւախոհ ըլլան։

Բայց թէ՛ երկան և թէ կնկան կողմը կ'ուզէր ամբողջ գումարն ինք ստանալ։ Հետեւապէս, ապահովագրական ընկերութիւնը ծանոյց թէ առաջ ո՛րուն մեռած ըլլալուն նկատմամբ դատական վճիռ մը պէտք է ներկայացուի իրեն, որպէս զի ետքէն մեռնողին ժառանգորդաց վճարէ ամբողջ գումարն։ Այս կերպիւ գործը դատի ինկաւ։

Բայց դատարանն ինչպէս երեւան պիտի հանէ ճշմարտութիւնը։ Բնաւ ապացոյց մը, նշան մը, կամ ողջ մնացողներու կողմէ վկայութիւն մը չկայ։ Միայն սա կայ որ 15 տարի առաջ այսպիսի դէպք մը պատահած է, և այն ատեն դատավճիռ մ'արձակուած է, որ հետեւելի օրինակ կրնայ ըլլալ ներկայ պարագային մէջ։ Այն ատեն ալ այր և կին մէկտեղ խեղդուած էին, և ժառանգորդները դատարան դիմած ըլլալով, դատարանն, ի բացակայութեան ապացուցման ամեն միջոցներու, բժիշկներու մասնախումբի մը առաջարկեց այս հարցումը թէ «երբ այր մը և կին մը, երկուքն ալ սովորական առողջութեամբ, ջուր իյնան միևնոյն ժամանակ, միաժա՞մ կը մեռնին։ Իսկ եթէ ոչ՝ ո՞րը միւսէն ետքը կը մեռնի»։ Բժիշկները միաձայն յայտարարեցին թէ երբ ուրիշ նկատմամբ այր և կին հաւասար պայմաններու մէջ են, այրն առաջ կը մեռնի, զի կինն ի բնէ աւելի թեթեւաշարժ ըլլալով, աւելի երկար կրնայ մնալ ջուրին երես։ Դատարանն այս վկայութեան համեմատ վճռեց, և բոլոր ստացուածքը միայն կնոջ ժառանգորդներուն։ Յայտնի չէ թէ Օտեսայի դատարանը ներկայ խնդրոյն մէջ ինչ վճիռ պիտի տայ. զի առաջին ունկնդրութենէն ետքը 15 օր յետաձգեց դատին շարունակումը, եթէ մինչեւ այն ատեն երկու կողմերը բարեկամական կարգադրութիւն ընել ուզեն, ապահովագրական ընկերութիւնը պատրաստ է գումարին կէսը մէկ կողմին տալու, կէսն ալ միւս կողմին։

Այս դատին առթիւ Օտեսայի լրագիրներուն գրածները մեզ կը յիշեցնեն Պ. Լ. Պեւժրանի մէկ գրքոյկն, որոյ մէկ նոր տպագրութիւնն հրատարակեցաւ այս օրերս, Պէ՞տք է ապահովուիլ (Faut-il s'assurer?) մակագրով։ Հեղինակը պերճախօս օրինակներ կը թուէ, որ կեանքի վրայ ապահովագրութիւնն իբրեւ երկրորդ նախախնամութիւն կը ներկայեն, անակնկալի արկածներու մէջ օգնութեան հասնելով ընտանիքներուն, որք եթէ կեանքի ապահովագրութեան մուրհակ մը չունենային, բացարձակ խեղճ պիտի ըլլային, կամ գէթ ընկերութեան մէջ իրենց վայելած դիրքը կորսնցնել պիտի պարտաւորուէին։ — Շատ մարդիկ խնայութիւն ընել չեն կրնար։ Իրենք գիտեն թէ պատրաստ դրամը մեծ փորձութիւն մ'է իրենց համար։ Կ'ըրգան թէ անխոհեմ են, բայց ի՞նչ ընեն, ձեռքս չէ, c'est plus fort que moi կ'ըսեն, և ամեն ազգի մէջ կան այսպիսի մարդիկ։ Կեանքի վրայ ապահովագրութիւնն այսպիսեաց համար մէկ հատիկ միջոց է իրենց ընտանիքին կամ իրենց սիրելեաց բան մը թողլու իրենց մահէն ետքը, կամ իրենց կենդանութեան միջոցին իսկ, սաչափ տարի ետքը։ Հայր մը որ չի գիտեր թէ ինչպէս պիտի կարգէ օր մը իւր սիրելի աղջիկը, կեանքի վրայ ապահովագրութեան միջոցաւ կրնայ իւր աղջկան ապագայն ապահովել, պայմանադրելով որ իւր աղջիկը սաչափ տարեկան եղած ժամանակ, ընկերութիւնն անոր կամ իրեն (հօր) վճարէ սաչափ ոսկւոյ գումար մը։ Սիրելի զաւկի մը, կամ քեռորդւոյ մը ապագայն ապահովելու համար, և կամ սիրեցեալ կնոջ մը կեանքն յանկարծակի այրութեան թշուառութեանց դէմ ապահովելու համար, ապահովագրական մուրհակին պէս ազդեցիկ միջոց չկայ։ Ասոնք ճշմարիտ են այն երկրաց մէջ իսկ ուր հարստութեան համնիլ, կամ շահուած հարստութիւնը պահպանել շատ աւելի դիւրին է։

Կան ալ, սակայն, որք իրենց հաշւոյն կ'ապահովագրեն իրենց ընտանիքն և իրենց սիրելիներն։ Իրենք իրենց կը վճարեն ապահովագրութեան տարեկան սակն։ Իրենք կ'ապահովագրեն իրենց կեանքն։ Ասոնք անշուշտ միւսներուն՝ շռայլներուն՝ չափ կարօտ չեն ապահովագրական ընկերութեան մը խնամին։ Բայց այս պարկեշտ և հոգածու խնայասէրներն ալ ուրիշ կերպիւ մը պէտք ունին դիմելու ապահովագրական ընկերութեան։ Եթէ վստահութիւն ունենային թէ սաչափ տարի պիտի ապրին, ապահով են թէ ամեն տարի սաչափ գումար մէկ կողմ դնելով՝ սաչափ տարի ետքն ապահոված պիտի ըլլան իրենց հոգեհատորներուն ապագայն։ Բայց պէտք կա՞յ երկրաշարժի, նաւաբեկութեան և այլ արկածից սրտաճմլիկ պատմութիւնները լսելու, ամեն օր լրագրաց մէջ կարդալու յանկարծամահներու անվերջանալի շարքն՝ համոզուելու համար թէ մարդկային կեանքին չափ անստոյգ բան չկայ։ Ապահովագրութեան օգուտն այս է որ մեր խնայասիրական [illegible] իսկ հնչուն դրամագլխի կը վերածէ այն օրն ուր մեռնինք՝ այս դիպուածովին ամբողջովին ի գլուխ չհանած։ Եթէ տարի մը միայն ապահովագրութեան սակը վճարելէ ետքը մեռնի ապահովագրեալն, իւր պայմանադրած գումար ամբողջովին կը յանձնուի անոր կամ անոնց ի նէր որոց որոշած էր ամեն տարի բան մը խնայել։ Խնայասիրութեան ոգին քաջալերելով մէկ կողմէ, և անակնկալն հաշուի տակ առնելով, ապահովագրութիւնն արդարեւ քաղաքակրթութեան հնարագիւտ պատուական միջոցներէն մին է ընտանիքներուն ապագայն փրկելու, մարդկային թշուառութիւնները թեթեւցնելու, և գործունեայ մարդկութեան քիչ շատ վստահութիւն ներշնչելու ներկային ու ապագային համար, երբ ամեն բան այնքան անստոյգ կը թուի իւր շուրջ, իրիկունէ մինչեւ առտու, կամ առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։

ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻՒ

Փարիզ քաղաքն ի մօտոյ (Սեպտ. ի դէպ ի կիսոյն) պիտի հանէ 117½ միլիոն ֆր.ի նոր փոխառութիւնը, Փարիզի կոյուղիներուն նոր ուղղութիւն և կանոնաւորութիւն տալու համար. որպէս զի աղտոտութիւնք Սէն գետը չթափուին, այլ Փարիզէ դուրս բանջարանոցներն և արտերն արգասաւորելու ծառայեն։ Այս նպատակաւ Փարիզ քաղաքը բազում հող գնելու պէտք պիտի ունենայ՝ պարիսպներէն դուրս։ Կը յիշուի թէ հինգ ամիս առաջ Փարիզ ուրիշ փոխառութիւն մ'ըրաւ մեծ յաջողութեամբ, առաջին անգամ ի կիր արկանելով 2½ % տոկոսի ձեւը ֆրանսական փոխառութեան մը համար։ 10 ֆր. տարեկան տոկոս բերող 400 ֆր.նոց պարտաթուղթն հասարակութեան տուաւ 340 ֆր., որով իրական տոկոսն եկաւ 2.62 %ի, (տուրքը զեղչելով)։ Նոր փոխառութիւնը քիչ մը աւելի սուղ պիտի ըլլայ հասարակութեան համար. զի նմանապէս 10 ֆր. տարեկան տոկոս տուող 400 ֆր.նոց պարտաթուղթը պիտի հանուի 360 ֆր.ով, որով իրական տոկոսը պիտի գայ 2.46 %ի։ Այսպէս, Անգլիոյ ետեւէն, Ֆրանսա հետզհետէ կը դիմէ դէպ 2 % տարեկան տոկոսի դրութիւնն, որ կ'երեւի թէ քանի մը տարի ետքը պետական առաջնակարգ արժեթղթոց տոկոսի սակը պիտի ըլլայ ընդհանուր կերպիւ։ Օսմանեան Քոնսոլիտէն՝ Սէրի Դ.՝ ի Լոնտոն անգլ. ոսկիով 25ն անցած և ի Ղալաթիա օսմ. ոսկւով 27½ն անցած ըլլալով արդէն, ոչ եւս 100էն 4 տոկոս կուտայ։ Փարիզ քաղաքին նոր փոխառութիւնն, հաշուի դնելով պարգեւներն, ինչպէս և գլխավճարին շահը (400—360 = 40 ֆր.), հասարակութեան պիտի տայ տարեկան զուտ տոկոս 100էն 2.77, կամ 10 հազար ֆր.էն 277 ֆր. Արդ, ֆրանսական կառավարութիւնն ինքն եւս պարտաւորեալ է երբեմն պարտքերը կարգադրելու համար ի մօտոյ փոխառութիւն մը հանել, հաւանօրէն տարւոյս վերջէն առաջ, և եթէ ինքն ճշգիւ 2.77 % տոկոս տալ ուզէ, պէտք է իւրաքանչիւր 100նոց թուղթն 108 ֆր.ի հանէ 3 % տոկոսով, կամ 100նոց թուղթն 90 ֆր.ի, 2½ % տոկոսով։ 3 % արժեթուղթն այժմ 103—104 ֆր. միայն կ'արժէ, յորմէ կը հետեւի թէ տակաւին քանի մը ֆր. բարձրանալու միջոց ունի։ Պետական նոր փոխառութիւնն յաջողցնելու համար թէ՛ ելմտական նախարարութիւնն և թէ պետական հաստատութիւնք ճիգեր կ'ընեն 3 % արժեթուղթը վեր տանելու, այսինքն՝ հասարակութեան տրուած տոկոսին սակը նուազեցնելու։ Այս կերպիւ կը բացատրուի ժամանակէ մ'ի վեր դիտուած զարմանալի բարձրութիւնը ֆրանսական արժեթղթոց վրայ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՉԻՆՈՒ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՉԻՖՈՒ, (Չին) 1 Սեպտ. (Ռէօթէր). — «Րէտբոլ» անգլ. թնդանօթակիրն, որ Բորդ-Արթուր ղրկուած էր այն լուրին վրայ թէ Ճափոնցիք պիտի յարձակին, ետ դարձաւ, և կը յայտարարէ թէ այն լուր անհիմն է, բայց մեծ անհանգստութիւն կը տիրէ Չինու Հիւսիսային նահանգաց օտարազգի բնակիչներուն մէջ, միսիոնարներուն դէմ եղած յոռի վարմանց պատճառաւ։ Կը վախցուի թէ տեղացիք ուշի ուշով պիտի չգործադրեն օտարազգիներն յարգելու հրամանը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՈՅ ՄԸ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՉԻՆ

ՓԱՐԻԶ, 2 Սեպտ. — Հանչիէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Օգս. 26—27ի գիշերը Չինացիք սպաննեցին չինական մաքսատան ֆրանսացի տեսուչ Պ. Շալէ, և փախուցին անոր կինն և վեցամեայ աղջիկն։ Անոնց ետեւէն ղրկուած չինական զօրքեր չկրցին բռնել զանոնք։ Բէքինի ֆրանսական դեսպանը պէտք եղած դիմումն ըրաւ։ Թան կ'ըսէ թէ Չին պարտի ո՛չ միայն գոհացում տալ այս ոճրին համար, այլ և երաշխաւորութիւն ընծայել թէ յետ այսորիկ պիտի արգիլուին այնպիսի արարք։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ Ի ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՊՈՒՔՐԷՇ, 31 Օգս. — Այս օրերս սաստիկ երկրաշարժ Պուքրէշի մէջ և երկրին ուրիշ կողմերը։ Նիւթական վնասը մեծ է, մանաւանդ ի Կալաց, ուր վնասուած են մայր-եկեղեցին, դատարանն և նամակատունը։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ ՋԱԽՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ, 2 Սեպտ. — Պադաւիայէ կը հեռագրեն թէ Պալիի իշխանապետութեան դեսպան Ճիլանդիք կ'ըսէ թէ Լոմպոքի աղէտին առթիւ ինք իւր ցեղակցաց կողմէ ո՛ և է մատնութիւն գործած ըլլալուն նկատմամբ տեղեկութիւն չունի։ Իւր բանակին հետ Պալի կղզին դառնալու արտօնութիւն խնդրեց։ Բայց հոլանտացի կուսակալը մտիկ չըրաւ անոր խօսքին, և հրամայեց որ իբրեւ թշնամի վարուին Ճիլանդիքի հետ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱԽՈՒՄԲՆ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ

ՎԻԷՆՆԱ. — Իրազեկ ակմբոց մէջ անանկ լուր կայ թէ Միջերկրականի ռուսական նաւախումբը Սեպտ. ամսուն պիտի այցելէ Բօլա, Թրիէստէ և Ֆիումէ։

— Ֆրանծ Եօզէֆ Կայսր Կալիչիոյ Լէմպէրկ քաղաքը գնաց, ներկայ ըլլալու մեծ ռազմափորձերուն։

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ՄԸ Ի ՓԵՇՏ

ՓԵՇՏ. — Արքիդուքս Քարլ Լուտվիկ, յանուն կայսեր կատարեց բացումն ութերորդ համաժողովոյն Առողջապահութեան և Ազգագրութեան (Démographie)։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Հմայեակ Սրբազանի պաշտօնական կոնդակին օրինակները Պատրիարքարանի կողմէ հաղորդուեցան Քաղաքապետութեան, Ոստիկանութեան նախարարութեան, Տեֆթերխանէի վերատեսչութեան և Մարդահամարի վարչութեան։

Խառն Ժողովն հրաւիրուած է ի նիստ գումարիլ յառաջիկայ չորեքշաբթի օր ի Պատրիարքարան։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Պետական Խորհրդոյ անդամ անուանեցաւ Սագըզի նախորդ կառավարիչ Մուհիէտտին փաշա, որ կատարեց օրինական երդումը։

Պալաի աստիճան տրուեցաւ Արտաքին գործոց նախարարութեան արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյի։

Իւլայի առաջին աստիճան՝ կայս. պալատան թարգմանիչներէն Համտի պէյի և սեղանաւոր Հարօնաչի էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ կայս. պալատան թարգմանիչներէն Համտի պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Քաղաքապետութեան թարգմանիչ և Սկիւտար-Գատըգէօյի ջուրի ընկերութեան գանձապետ Թէվֆիք Ամիր պէյի։

Րապիայի աստիճան՝ գրավաճառ Կարապետ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պալատան առաջին դեղագործ Եօրկաքի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին տնօրէն Մէճիտ էֆ.ի, նոյն նախարարութեան փաստաբան Գօլլէյեան Աւետիս էֆէնտիի և Ելմտական նախարարութեան փաստաբան Մանսուր պէյի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ահմէտ Րէֆիգ պէյի աղջիկներուն՝ Մունիրէ և Վամիգա հանըմներուն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ. — Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձի օրն՝ անցեալ ուրբաթ՝ Պուլկարաց Գեր. Էկզարքն ալ միւս կրօնական պետերուն հետ իր շնորհաւորութիւնները մատոյց յատուկ կայս. գահոյից և արժանացաւ կայսերական մեծարանաց։

. . .

Վեհ. Սուլթանի բարձր նախագահութեամբ Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովին մինչեւ երէկ հետեւեալ գումարները գանձած է ի նպաստ երկրաշարժէն վնասելոց.

Գումար նախորդ ցուցակի ղ.	3,225,102
Պիղա գաւառին նպաստամատոյց յանձնաժողովէն երկրորդ անգամ	15,190
Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեայք ու քարտուղարք	7869 30
Օսմ. Պանքայի Եգիպտոսի մասնաճիւղէն	23,644 10
Իզմիրի նպաստամատոյց յանձնաժողովէն երկրորդ անգամ	108,000
Վիէննայի Սօսիէթէ Քօռալ	472 10
Ի Փարիզ Վինիէ կոմսուհին	472 10
Պաթինիօ ընկերութեան տնօրէնը	4722 10
Ֆրանսայի նպաստամատոյց յանձնաժողովէն երկրորդ անգամ	236,323 10
Գումար	3,621,796

ՀԱՆԴԷՍ Ի ՊԷՐԼԻՆ. — Օգոստոս 30 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ուրբաթ գիշեր, Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Պէրլինի մէջ տեղի ունեցեր է՝ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն արկածելոց ի նպաստ պատրաստուած ցայգահանդէսը։ Վաճառահանդէս մը կազմակերպուեր է, հացկերոյթ մը տրուեր է և ներկայացում մը տեղի ունեցեր է՝ երգով ու պարով։ Սեղանին վրայ, օսմ. դեսպանատան խորհրդական Րիֆաթ պէյ՝ յանուն Վեհ. Սուլթանի և օսմ. կառավարութեան՝ շնորհակալութիւն յայտներ է այն համակրանքին համար զոր գերմանացի ժողովուրդը արտայայտած էր ի նպաստ երկրաշարժէն արկածելոց։ Այս հացկերոյթին ներկայ էին օսմանեան ու ամերիկեան դեսպանները, զօրավարք Կօլձ փաշա և Պլում փաշա, ինչպէս նաեւ Պէրլին գտնուող օսմ. սպաները։

ԻՄԹԻԱԶԻ արծաթ չքանշան տրուեցաւ կայս. պալատան թարգմանիչներէն Րիզա և Մէհմէտ պէյերու։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Գօսօվայի կուսակալութիւնը օգոստոս 20 թուականաւ հեռագրած է թէ անցեալ հինգշաբթի առաւօտ ժամ 11ին Գումանովայի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է, սակայն վտանգաւոր հետեւանք մը չէ ունեցած։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրը 20,000 րուպլի նուիրած է ի նպաստ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն արկածելոց։ Այս գումար ղրկուած է մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպանատան։

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՐԿԱԾԵԼՈՑ. — Իզմիրէն երրորդ անգամ ըլլալով անցեալ հինգշաբթի օր հեռագրական փոխանակագրով հազար ոսկի ղրկուած է կեդրոնական յանձնաժողովին, ի նպաստ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վնասելոց։

—Խոտրնէի մէջ կատարուած հանգանակութեան գումարը 28,391 ղրուշի հասած է։

—Էսքիշեհիրէն ալ 30,600 ղրուշ ղրկուած է կեդրոնական յանձնաժողովին։

—Գօսօվայի Թաշլըճա գաւառին մէջ 22,157 ղրուշ հանգանակուած է։

—Խրիսմաքի էֆէնտի Զօղրաֆօս, որ հազար ֆրանք նուիրած էր ի նպաստ երկրաշարժէն վնասելոց, գրած է իր Կ. Պոլսոյ գործակատար Պ. Իօաննիտէսի տեղեկագրել թէ Քիւչիւքզէօյի յունաց եկեղեցին ու վարժարանը նորոգելու կամ վերաշինելու համար ո՛րչափ ծախուց պէտք կայ։

—Այտընի Տէնիզլի գաւառին մէջ 666½ մէճիտիյէ հաւաքուելով ղրկուած է կեդրոնական յանձնաժողովին։

—Սուրիական Տրիպոլսոյ մէջ նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուելով հանգանակութեան ձեռնարկուած և մինչեւ հիմայ 400 մէճիտիյէ հաւաքուած է։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ կը գրեն մեզ. — Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձը սօնուեցաւ ուրբաթ օր և գիշերը՝ շքեղ կերպով։

«Օդերը բաւական զով են՝ տեղացած անձրեւներուն շնորհիւ։ Քոլերան թեթեւնալու վրայ է 15 օրէ ի վեր։ Քաղաքիս առեւտուրը անկեալ վիճակ մը ունի՝ քարանթինաներու պատճառաւ։»

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ թեւերու եւ ոտքերու պատրաստութեան համար Վեհ. Սուլթանն հրամայած է գործարան մը կառուցանել։ Այդ գործարանի կառուցման ծախսերն և գործիներուն վերաբերեալ ծրագիրք Բարիզէն Պ. Մաթիէօն բերել տրուած և մատուցուած են Ն. Կ. Վեհափառութեան։ Այդ գործարան պիտի գտնուի թնդանօթարանի վերատեսչութեան վարչութեանը տակ։ Ի Բարիզ Պ. Մաթիէօի քով ուսանող օսմանեան սպայք նոյն գործարանին մէջ պիտի պաշտօնավարեն։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ պաշտօնատան մէջ կազմեալ նպաստամատոյց յանձնաժողովը նկատելով որ ժամանակն հասած է նպաստներ բաշխելու այն կարօտելոց, որոց բնակարանք երկրաշարժէն կա՛մ փլած են և կամ փլչելու վտանգ կ'սպառնան, սկսած է քննիչ յանձնախումբեր ղրկել թաղապետական բոլոր շրջանակները։ Ա. շրջանակին մէջ գտնուած թաղերուն համար Ունճեան Վահէ Աբիկ էֆէնտիէ և այլ անձերէ յանձնախումբ մը կազմուած է, որ իւրաքանչիւր թաղն այցելելով իմամներու և Մուխթարներու ներկայութեամբ նպաստի կարօտ եղողները սահմանած եւ պատրաստուած տոմարը վաւերացուցած է։ Նպաստամատոյց յանձնաժողովը գրած է թաղապետական բոլոր շրջանակաց որ այդ գործողութիւնք մինչեւ մէկ շաբաթ աւարտին։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ. — Օգոստոս 18էն 19, Էտիրնէի մէջ մահացու երկու դէպք։ Բրավատի գիւղին մէջ երեք դէպք, որոց երկուքը մահացու։

—Գայսէրիի մէջ օգոստոս 17ին երեք դէպք ու մէկ մահ։ Նալլու խանի մէջ հին ու նոր բռնուածներէն չորս մահ։

—Օգոստոս 18էն 19, Էնկիւրիի բանտին մէջ երկու մարդեր վարակուելով պանդուխտներու հիւանդանոցը փոխադրուած են։ Քաղաքին մէջ առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ և օգոստոս 20ին մէկ դէպք։

—Իզմիտի Կէյվէ գաւառակին մէջ օգոստոս 17ին առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։ Անկից ի վեր դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Օգոստոս 18էն 19, Էսկիշէհիրի մէջ եօթը դէպք, որոց երկուքը մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։ Ինէկէօլի մէջ մէկ դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն երկու մահ։

ԷՏԻՐՆԷԻ կուսակալ Ապտիւրրահման փաշա ձախ ծունկին վրայ յօդացաւ ունենալով մէկ քանի օրէ ի վեր բացակայ կը գտնուի իր պաշտօնատեղիէն։

ՀԷՅԲԷԼԻԻ յունաց աստուածաբանական վարժարանին վերաշինութեան համար Ս. յաւուրբ Միտրապոլիտ Տ. Քօնսթանթին երեսուն ոսկի նուիրած է։ Այնօրօզի վանքերուն մէջ ալ հանգանակութիւն պիտի կատարուի։

ԱՏԸՆԻ կուսակալն անցեալ երեքշաբթի օր հացկերոյթ մը տուեր է ի պատիւ իտալական նաւատորմի հրամանատարին։

ՎԱՆԱՅ կուսակալ Պահրի փաշա, որ քննական պտոյտ մը կը կատարէր, նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

(*). — Ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ այս հեծելազօրք Չինու կայսեր Թաթարներու մէջէն հաւաքուած էին, և թէ Թաթար հեծելազօրաց կորովն ու խիզախութիւնն համբաւաւոր են Չինաստանի մէջ և անկէ դուրս։

ՊԻԹԼԻՍԻ կուսակալ Թահսին փաշա նահանգին կեդրոնէն ճամբայ ելեր է քննական պտոյտ մը կատարելու համար։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութեան կողմէ նոր գնուած շոգենաւ մը, որ փոխադրութեանց պիտի գործածուի, Աւնի կոչուած է։

Մախսուսէի վարչութեան կողմէ ի Լոնտոն շինել տրուած շոգենաւն, որ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանած է, Ֆէնէր Պաղչէ կոչուած է։ Միւս շոգենաւն ալ Հայտար փաշա։

ՑՈՒՆԱՐԷՆ Վէգտնըէօ լրագրոյ արտօնատիրոջ մահուանը պատճառաւ նոյն լրագրոյ տնօրէնութիւնը՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ յանձնուած է Բանայօթ Բօքօնի էֆէնտիի։

ՊԷՐՈՒԹԻ նորընտիր կուսակալ Նուսուհի պէյ իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ԻԶՄԻՐԻ ապահովագրական ընկերութիւնք ներկայ տարւոյն սկիզբէն մինչեւ օգոստոս 15, պատահած հրդեհներէն 50,632 անգլ. ոսկւոյ վնաս մը հատուցած են։ Անցեալ տարի այդ գումար 14,104 ոսկի էր։

ԹԻՐԷ (Այտըն) գաւառակին մէջ, այգեպանք իրենց այգիներուն մեծ մասն աւերած ըլլալով, սեւ խաղողն այս տարի հազիւ 115,000 կենդինար պիտի ըլլայ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ վերաքննիչ ատենին նախորդ ընդհանուր դատախազ Մուսթաֆա Րէշիտ էֆէնտիի հանգստեան թոշակ յատկացուած է։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Օգոստոս 13էն 19, մէկ շաբաթուան միջոցին մայրաքաղաքիս և արուարձանաց մէջ 205 մահեր պատահած են, որոց 100ն՝ այր և 105ը՝ կին։ Ասոնց 112ն իսլամ են (51 այր, 61 կին) 83ը՝ քրիստոնեայ (45 այր, 38 կին) և 10ը հրեայ (4 այր, 6 կին)։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՏԱՂԻ հանքին նախորդ տնօրէն Մէհմէտ Ղալիպ էֆէնտի ձեռնհաս իշխանութեան ծրագիր մը մատուցած է, որով կը բացատրէ թէ այդ հանքն ուղղակի շահագործելու և կամ վարձակալութեան տալու եղանակներէն ո՛րն աւելի օգտակար է։ Այդ ծրագիր յանձնուած է Պետական Խորհրդոյ։

ՀԱՃԻ ԱՐԻՖ ՊԷՅ, նախորդ Սուրրէ էմինի և դեր-նախագահ Առողջապահական Ժողովին, Հիճազէն երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՊԵՏՐՍՊՈՒՐԿԻ օսմանեան դեսպանատան նախորդ խորհրդական Ալի Զիւհտի էֆէնտիի հանգստեան թոշակ յատկացուած է։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ պարտուց վարչութիւնը մըտադիր է Եւրոպա ղրկել Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին տնօրէն Թորգոմեան էֆէնտին՝ շերամներու պահպանման մասին նոր ծանօթութիւններ ստանալու համար։

ՄԵՏԱՔՍ. — Պէյրութէն կը գրեն թէ մետաքսի առաջին տեսակին օխան 100էն 140 ղրուշի կը վաճառուի, երկրորդը՝ 85էն 90ի եւ երրորդը՝ 28էն 29ի։

ՊՈԼՍՈՅ Մեծ-Շուկային Պէտէսթէնի մասը, որուն նորոգութիւնք աւարտած էին, ուրբաթ օրը բացուեցաւ, ոչխարներու զենմամբ, և գործառնութիւնք սկսան։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Կ'ըսուի թէ Թիւպպէնտի խանութպան Մկրտիչ Գազանճեան սնանկութիւն հրատարակած է 1500 ոսկի բացով։

ՍՈՒՐԻՈՅ Իտարէի ժողովն որոշած է որ հրապարակի վրայ գտնուած դրամներն հետեւեալ գներով ընդունուին. օսմանեան ոսկին 126½ ղրշ.ի, ֆրանսական ոսկին 110½ի, անգլիականը 139ի և մէճիտիյէն՝ 23½։

ՊԱՍՐԱՅԻ մէջ սաստիկ տաք կընէ և ջերմաչափը մինչեւ 40 աստիճան բարձրացած է։

ԹՈՒԶ. — Այտընի նահանգին ներսիրէն Իզմիր տարուած թուզերէ տասնըհինգ սընտուկը անցեալ շաբաթ օր Անգլիա ղրկըւած են։

ՊՈԼՍՈՅ, Սկիւտարի և Բերայի կողմերու ջրհանկիր զօրաց գումարտակներու հարկ եղած գործինները պիտի պատրաստուին Թէրսանէի մէջ և ստակը Քաղաքապետութեան կողմէ պիտի վճարուի։

ԵՂԵՌՆԱԳՈՐԾ ատեանը տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Հաֆըզ Րէճէպ անուն անձն, որ ի Ղալաթիա Ֆիլիբ անուն գինետան սպասաւոր մը սպաննած էր։

ԱՐԿԱԾՔ. — Ուրբաթ գիշեր Պոլսոյ Բարմաք Գաբու թաղին մէջ թրամուէյի արկած մը պատահեցաւ։ Մէհմէտ անուն խահուէճի մը ձիով արշաւած պահուն թրամուէյի կառքի մը զարնուելով վար ինկաւ և թրամուէյի կառքը գլխուն վրայէն անցաւ։ Մէհմէտ նոյն վայրկենին մեռաւ։ Կառապանը՝ Սալիհ՝ ձերբակալուեցաւ։

— Երէկ առաւօտ Թէրսանէի մէջ սայլակով երկաթի տախտակներ փոխադրուած պահուն անոնցմէ մին Եանքօ անուն գործաւորի մը գլխուն վրայ ինկաւ. մահը վայրկենական եղաւ։ Եանքօ քսանըհինգ տարեկան էր և հոն նորագոյն անգլիական շոգենաւի մը մէջ կ'աշխատէր։

ԱԶԴ. — Պատուաւոր երիտասարդ մը կը փափաքի վաճառականի կամ յանձնակատարի և փաստաբանի քով ծառայութեան պաշտօն վարել. լաւ երաշխաւորութիւն. դիմել Արեւելքի խմբագրութեան։

98 2—3

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ԷՐԶՐՈՒՄԻ

1892—93 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

(Շար. անցեալ ուրբաթ աւուր թիւէն)

Աշակերտաց առողջական վիճակը, որ, ինչպէս ցոյց տուած ենք նախորդ տեղեկագրին մէջ, առհասարակ գոհացուցիչ եղած է, այս տարի բնականաբար սովորականէն աւելի մեծ խնամոց ու հոգածութեան առարկայ դարձաւ՝ օգոստոսի վերջերէն սկսեալ 3 ամսի չափ քաղաքիս և շրջակայից մէջ տիրող հնտախտին պատճառաւ։ Տեսչութիւնն ամեն կերպ զգուշական միջոցներ ձեռք առաւ աջակցութեամբ տեղւոյս քարանթինայի տեսուչ Տօքթէօր Գուլթի, որ ուսումն. տարուանս սկիզբէն պաշտօնական բժիշկ նշանակուեցաւ Վարժարանիս և ամեն օր կ'այցելէր ատոր։ Յատուկ ուշադրութիւն ընծայուեցաւ աշակերտաց սնունդին. միրգ ու բանջարեղէն վերցուած էին կերակուրներու ցանկէն, ճաշին ու ընթրիքին միայն բրնձեղէն կերակուր ու միս կը մատակարարուէր և առաւօտեան թէյէն զատ երեկոյին ալ թէյ կը տրուէր։ Սենեակները, մասնաւորապէս դասարաններն ու ննջարանը, յաճախ լուացուեցան և ծծումբի ու փենական թթուի միջոցաւ հականեխուեցան։ Աշակերտաց քնոյ ժամերը շատցուեցան և պարապմունքները թեթեւ բռնուեցան։ Դուրսի հետ յարաբերութիւնք ըստ կարելւոյն սահմանափակուեցան եւ սովորական շրջագայութիւնք դադրեցան։ Տեղի ունեցաւ նաեւ յոյժ կարեւոր տնօրէնութիւն մը, որ ոչ միայն համաճարակի միջոցին օգտակար եղաւ, այլ նաեւ ամեն ժամանակուան համար վարժարանին առողջապահիկ կարգադրութեանց շարքին մէջ նշանաւոր տեղ մը կը գրաւէ, այն է՝ վարժարանիս շրջապատ գետնին մէկ անկիւնը յատուկ փռան մը շինութիւնը։ Երկարամեայ փորձառութեամբ տեսնուած էր որ դուրսէն գնուած հացը երբեմն երբեմն չէր ունենար պէտք եղած ընտիր որակութիւնը և կը ներկայացնէր նաեւ ուրիշ անպատեհութիւններ, որոնք կսկսէին աւելի մեծ չափով զգալի դառնալ տարուանս համաճարակին և սովի մօտիկ վիճակ մը ներկայացնող սղութեան երեսէն։ Այդ ամեն անյարմարութիւնք վերցան նորաշէն փուռին միջոցաւ, որի մէջ նոյեմբեր ամսէն սկսեալ ամբողջ տարին ընտիր հաց կը մատակարարուէր Վարժարանիս շտեմարանին մէջ տարիներէ ի վեր կանխատեսութեամբ պահուած ցորենէն։

Շնորհիւ այս ամեն զգուշութեանց ու առողջապահիկ կարգադրութեանց, ինչպէս նաեւ Վարժարանիս մեկուսացեալ դիրքին ու ընտիր ջրին, համաճարակի ամբողջ միջոցին աշակերտաց մէջ նշանակելի հիւանդութիւն մը տեղի չունեցաւ երբեք։ Կը պատահէր երբեմն որ տղայ մը բռնուելով խիստ աննշան փորացաւէ մը կամ գլխացաւէ, որուն ուրիշ ատեններ կարեւորութիւն չէր տար, կ'սկսէր կասկածիլ ու վախնալ. այդ պարագային մէջ Տեսուչք անմիջապէս, քանի քանի անգամ նոյն իսկ գիշերուան մէջտեղ, բերել կուտային Վարժարանիս բժիշկը, որ կը հաստատէր վախցուած հիւանդութեան գոյութիւն չունենալը և կը հանգստացնէր աշակերտները։

Շնորհապարտութեան զգացումներով կը յիշենք այստեղ թէ Կաթողիկոսը՝ ինչպէս միշտ այնպէս ալ այս տագնապալի միջոցին իր հայրական հոգածութեան առարկայ ընելով Վարժարանը, փութաց հնտախտի վերաբերեալ տպուած հրահանգներ և մեծ քանակութեամբ զանազան դեղօրայք ուղարկել։

Համաճարակէն յետոյ ալ մինչեւ տարւան վերջը աշակերտաց առողջական վիճակը յոյժ գոհացուցիչ էր. միայն թէ Ա. Դասարանէն տղայ մը ժանտատենդով բռնուեցաւ և քիչ մը ատեն սկսաւ մտահոգութիւն պատճառել, սակայն բարեբաղդաբար վտանգէն ազատեցաւ։ Ուրիշ քանի մը թեթեւ հիւանդութիւններ ալ շուտով դարմանուեցան։

* * *

Վարժարանիս ներքին կեանքը նախորդ Տեղեկագրին մէջ ընդարձակօրէն նկարագրած լինելով՝ այդ մասին համառօտ կանգնինք ներկայիս մէջ, որ պարագաներու բերմամբ նախորդին հետ միասին կը հրատարակուի։

Սովորական շքեղութեամբ ու զուարթութեամբ այս տարի եւս կատարուեցան Նոր Տարուան, Ս. Ծննդեան, Բարեկենդանի և Ս. Զատկի հանդէսները։ Երկու բարձր դասարաններու աշակերտք Նոր Տարուան երեկոյին նշանակելի յաջողութեամբ ներկայացուցին ի միջի այլոց Տաճկերէն զաւեշտ մը և Մոլիէռի Le Médecin malgré lui կատակերգութիւնը դպրոցական պատշաճ փոփոխութիւններով։

Մայիս 19 ին, ըստ սովորութեան, տօնուեցաւ լուսահոգի Բարերարին ծննդեան տարեդարձը, որու առթիւ Պատրիարքական Փոխանորդ Սրբազան Հայրը եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարեց։ Նոյն օրը Վարժարանիս հիւրանոցին մէջ զետեղուեցաւ Սանասարեանի մարմարեայ ընտիր արձանը, որու պատրաստութեան համար համայն ուսուցիչք և աշակերտք ժամանակին իրենց մէջ հանգանակած էին 175 Օսմ. ոսկի։

Մեծ ոգեւորութեամբ տօնուեցան երկրիս Մեծանուն Վեհապետ Օգոստափառ Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Բ. Խանի Ծննդեան և Գահակալութեան երջանկայիշատակ տարեդարձները։ Վարժարանս ինչպէս միշտ այնպէս ալ այս առթիւ պատշաճաւոր կերպիւ ի վեր հանեց Ուսումնասէր Ինքնակալին նկատմամբ իր մէջ տիրող շնորհապարտութեան և հաւատարմութեան ջերմ զգացումները։

Տարւան ընթացքին մէջ, ի բաց առեալ հնտախտի ամիսները, աշակերտք ուսուցչաց հետ ի միասին կատարեցին զբօսալի շրջագայութիւններ, և ուրիշ տարիներու պէս առթիւ ունեցան Կօշկօշան կոչուած քարավազ պաղ ջրին մէջ մեծ հըրճուանքով լողանալու և կազդուրուելու։ Այդ շրջագայութիւնք մասնաւոր քաղցրութիւն մը ունէին այն աշակերտաց համար, որոնք կը պատրաստուէին քանի մը շաբաթէն հրաժեշտ տալու դպրոցական երջանիկ կեանքի մը, որ սրտի ու մտքի խնամեալ կրթութեան մը հետ իրենց այնչափ անգամ առիթ տուած էր այդպիսի սիրուն՝ զուարթ ու առողջարար շրջագայութիւններ կատարելու։

Ձմրան հաճոյքներուն մէջ այս տարի եւս չպակսեցաւ Կէչ-Պէլի անմնման մարզանքը, զոր աշակերտք և ուսուցիչք դեկտեմբերի վերջերէն սկսեալ մինչեւ Փետրուարի կէսը կատարեցին վարժարանի ընդարձակ և ընտիր չըկավայրին վրայ։ Առաջին անգամ լինելով այդ ձմեռ Տեսուչք Գերմանիայէն բերել տրուած լաքար (ski) ներով կամ ձնկոշիկներով լոտնելու փորձեր կատարեցին՝ աշակերտաց մէջ ձմեռնային այդ նոր ու առողջարար զբօսանաց գաղափարն ու սէրն եւս տարածելու։

Բացօթեայ զբօսանքներուն ու հաճոյքներուն պսակը կը կազմէր այս տարի եւս այն վրանաձեւ կեանքը, զոր Ամառնային Արձակուրդի միջոցին Վարժարան մնացող մօտ 40 աշակերտք իրենց գրեթէ բոլոր ուսուցիչներուն հետ վայելեցին Սրտաձորի Ամարանոցին մէջ։

Ամառնային այդ օդափոխութիւնը, որուն նախապատրաստութիւնք արդէն Յուլիս ամսի 17 ին սկսած էին տեսնուիլ, տեւեց նոյն ամսի 21էն մինչեւ Սեպտեմբերի 4ը։ Ամբողջ ժամանակը անցաւ խաղաղ և առանց որ և է անախորժ դէպքի կամ հիւանդութեան։ Երկինքն եւս, որ Էրզրումի բարձրաւանդակին վրայ ամրան այդ ամիսներուն մէջ, ինչպէս նաեւ ամբողջ աշունը, առ հասարակ կը պահէ իւր միօրինակ ջինջ ու պայծառ կապոյտը, հազիւ մէկ երկու անգամ թեթեւ կերպիւ թրջեց վրանները։ Ապահովութիւնը կատարեալ էր շնորհիւ Բարեխնամ կառավարութեան, որ այս անգամ եւս բարեհաճած էր յատուկ ոստիկան մը շնորհել վրաններուն 10ի չափ հայ կամ թուրք պահապաններուն հետ գիշեր ցորեկ հարկ եղած հսկողութիւնն ի գործ դնելու համար։

Չմոռնանք յիշելու թէ ինչպէս ամեն տարի, այնպէս ալ այս անգամ Ամարանոցի կեանքը կանոնաւորուած էր յատուկ ժամանակացոյցով մը, որ աշակերտաց համար կը տրամադրէր օրական 3 ժամու չափ ուսումնական զբաղմունք։ Այդ զբաղմանց մէջ կարեւոր տեղ մը գրաւեցին Գերմաներէն լեզուի գործնական վարժութիւնք, զորս բարձրագոյն դասարանի աշակերտք ամեն օր իրենց ուսուցչին առաջնորդութեամբ կը կատարէին վրանի տակ և կամ շրջագայութեանց միջոցին։ Չենք կրնար այստեղ չգրել թէ ո՛րչափ սխալ կը գործեն այն ծնողները, որոնք մէկ երկու տարին անգամ մը և կամ նոյն իսկ ամեն տարի Ամառնային Արձակուրդին իրենց քով տանելով իրենց զաւակները՝ ոչ միայն կենթարկեն կարգ մը անպատեհութեանց և կամ ճանապարհորդութեան բազմադիմի նեղութեանց, այլ նաեւ կը զրկեն շատ մը ուսումնական օգուտներէ, զորս արձակուրդի ատեն իրենց ուսուցչաց քով մնացող աշակերտք՝ իւր տեսակին մէջ աննման և գերազանցապէս առողջարար օդափոխութեան մը միջոցին այնչափ հաճելի եղանակաւ ձեռք կը բերեն։

Գրադարանը եւ Ուսումնական Թանգարանը, ինչպէս կը տեսնուի Պատ. Հոգաբարձութեան Տնտեսական Տեղեկագրէն, այս տարի եւս բաւական մեծ ծախքով յաւելումներ ունեցան։ Ստացուած գրքերուն ու հանդէսներուն մէջ ամենէն մեծ տեղը կը բռնէին մանկավարժական գիտութեան վերաբերեալ Գերմաներէն լեզուով հրատարակութիւնք։

Գրադարանապետութեան պաշտօնը կը վարէր ընթացաւարտ-Օգնական Ուսուցիչներէն Յ. Թիւթիւնճեան։

Շարունակելի

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Երկրաշարժին առթիւ արկածեալ անձանց նպաստող բարերարներու անունները երախտագիտութեամբ յիշուեցան ու կը յիշուին լրագրաց մէջ։ Մարդասիրական գործեր ալ կան որոնք թագուն կը մնան, բայց անոնց առարկայ եղողները խղճի պարտք մը կը սեպեն իրենց՝ հրապարակային շնորհակալութիւն մը յայտնել, նոյն իսկ եթէ արտօնուած չըլլան յայտնելու իրենց բարերարին անունը։ Այս զգացումէն դրդուած, կուգամ երախտագիտութիւնս յայտնել Այ-Սթէֆանոյի մէջ հիւրաբար բնակող Մ. Ա. էֆէնտիին, առանց համարձակելու իր անունը տալ, վախնալով որ իր համեստութիւնը կը վիրաւորուի։ Այս առաքինի ազգայինը, գթալով իմ անըսակ վիճակիս, հաճեցաւ համեստ գումար մը շնորհել ինծ, որպէսզի տնակ մը կառուցանելով մէջը պատսպարուիմ։ Այս կերպով կրցայ դարմանել՝ երկրաշարժին անմիջական հետեւանք եղող խղճալի կացութիւնս։ Յիշեալ էֆէնտին անշուշտ ուրիշ կարօտեալներու ալ ըրած է համանըման բարիքներ, բայց ես իմ բաժնիս համար կը փութամ երախտիքս յայտնել իրեն։

Ս.-Եւթիւ Կիւբէլեան

Այ-Սթէֆանօ
18 օգոստոս

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ուայս, ընդհանուր վաճառքով, Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Իպրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուաթսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է օգոստոս 28ին և ամսոյս 10ին հոս կ'սպասուի։

Բօլէնիօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթհ ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 2ին և 16ին հոս կ'սպասուի։

ԱԶԴ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. Հանրային պարտուց փոփոխեալ պարտաթուղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ օսմ. հանրային պարտուց վարչական խորհրդոյ օգոստ. 9/21 թուական ծանուցումին համեմատ, կէս առ հարիւր (½%) տոկոս մը պիտի վճարուի՝ իրենց պարտաթուղթերուն անուանական արժէքին վրայ։

Ուստի պարտին 1894 սեպտ. 1)13էն սկսեալ ներկայացնել իրենց պարտաթուղթերուն թիւ 22 կտրոնները սովորական պորտըրօներուն հետ, օսմ. կայս. պանքան Պոլիս, Պանքալար, թիւ 15, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, կէսօրէն առաջ ժամը 10էն մինչ 2 կէս օրէն ետքը (Ը. Ե.)։

Զնջուած կտրոններուն ու պարտաթուղթերուն փոխարէն իրենց պիտի յանձնուի ընկալագիր մը որ հանուածէն տասն օր ետք պէտք է ներկայացուի օսմ. կայս. պանքան ի Ղալաթիա։

Կ. Պոլիս 21 Օգոստ. 94 2—5

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔՈԼԷՃ

ՏՆՕՐԷՆ Պ. ՖՕՌ

Բերա, Տուքմաճը փ. ղոց, թիւ 2 եւ 4.

Վարժարանը պիտի բացուի սեպտեմբեր 8/ Օին։ Ֆրանսայի լիսէներուն յայտագիրը։ Զրի կը դասաւանդուին յունարէն եւ Թուրքերէն լեզուները, որոնց՝ աշակերտները կրնան կատարելապէս հմտանալ։

102 1—20

Ա Զ Դ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ Հ. Մ. [illegible]
ԵՒ
ՇԱՐԱԴԱՍՈՒԹԵԱՆ
12ՐԴ ԳՈՐԾ ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ

Ինչ՛ ուրիշ ու դ՚ երբնտ [illegible] Ամուղ կ'անուանէ «բառերու կիրառութեան եւ [illegible]» օ էնները։ «Գործնականէն տեսականը» հետեւցնել, «Ծանօթէն անծանօթը» գտնել, այս է գրքու[illegible] [illegible] ծաղ ուած [illegible] համապատասխան [illegible] նորագոյն սկզբանց։ Դիմել Թիւ 11 Դաշտային խան։

61 2—5

ԲԱՌԳԻՐՔ ՀԱՅԵՐԷՆ-ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ

ԵՂԻՍ. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

Կը պարունակէ 25,000 բառ և ոճք, հանդերձ գիտական և յատուկ անուանց բառերով։ Ամենուն համար օգտակար և դիւրագին բառգիրք մը. քառորդէ կազմ 15, փառակազմ 17½ և կաշեկազմ 20 ղշ։ Մեծ. Տնօրէն-Ուսուցչաց համար փոստի ծախքը վրան է։ Դպրոցաց և մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ։ Միակ կեդրոնատեղին է հրատարակողին գրատունը, Զ. Թորոսեան Պահճէ-Գաբու թիւ 4, ուր ղըրկուելու են յանձնարարութիւնք։

ՄԻՖԹԱՀԸ ԼԻՍԱՆԸ ՕՍՄԱՆԻ

ԲԱՆԱԼԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԳՈՐԾ ՊՕՂՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ՊԱԼՂԱՃԵԱՆԻ

Ուսուցիչ օսմանեան լեզուի

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այս գիրքը Թուրք. Արաբ. և Պարսկ. լեզուաց ընտիր քերականութիւն մ'է, մեթոտաւոր և ամփոփ կերպով յօրինուած, կանոններն հայերէն բացատրուած՝ ճոխ օրինակներով և հրահանգներով, այնպէս որ ուսանող թէ ուսուցիչ հաւասարապէս կրնան օգտիլ։ Իր այս յատկութեանց համար կարող անձերէ գնահատուած է և Ուսումն. Խորհուրդէն ալ նախապատուութիւն ստացած։ Դասագիրքը յատկացեալ է դպրոցաց Ա. և Բ. կարգերու համար և գինն ալ կազմեալ 4 ղրշ. ամեն ուսանողի մատչելի ըլլալու համար։ Մեծաքանակ գընողաց և դպրոցաց համար մասնաւոր զեղչ։ Կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեան գրատունը, Պոլիս Պահճէ-Գաբու թիւ 4, ուր կը գտնուին նաեւ մեծաքանակ գաղղ. դասագրքեր, վէպեր, այլ և այլ գներով ու դըպրոցական պիտոյք։ Ապառիկ յանձնարարութիւն չկատարուիր։ 70 3—25

ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ԳՐԱՒՈՐ

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ
ՊԱՏՐԱՍՏԵՑ
ԱՐԻՍՏ. Յ. ՊՈՅԱՃԵԱՆ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Ա. ՏԱՐԻ — 1-10 եւ 1-50 քանակ [illegible] 4 դր.

Բ. ՏԱՐԻ — 1-100 քանակ [illegible]

ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Գ. ՏԱՐԻ — 1-1000 քանակ [illegible] 3½ դր.

Դ. ՏԱՐԻ — [illegible] 4 դր.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԵՒ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Ե. եւ Զ. ՏԱՐԻՆԵՐ — [illegible] 7 դր.

Ուղեցոյցները մօտ ժամանակէն հրապարակ կ'ելնեն։

☞ Թղթակցութեան համար դիմել [illegible], Կ. Պոլիս, Օրթաքէօյ

CUNARD ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շէրպուռ շոգենաւը, նաւապետ Պաքըն, աստ հասաւ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Օգոստ. 22/3 Սեպտ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գինը		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուականը	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,372	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1881	64 10	64 20
» 10,241,048	100		1	» » B		40 —	40 10
» 30,332,311	100		1	» » C		— —	30 30
» 43,963,396	100		1	» » D		28 16	28 17
Ֆր. 793,000,000	400		—	Րումելիի Երկաթուղի	1870	127 25	127 —
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	98 —	99 20
Ֆր. 185,681,180	500		5	Բրիորիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթք	1886	— —	— —
	Անուանական	Վճարուած					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	8 25	8 25
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինոբլ	1872	3 —	3 32
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	4 30	4 32
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիւմի Հանքին	1878	39 —	39 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	300 —	300 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		470 —	472 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	6 25	6 35
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		518 —	518 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	19 30	19 35
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	1 83
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	7 30	7 30
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1882	— —	352 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) DԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	10
1 ամսուան համար	3	25
1 օրուան համար	—	90
Ոբբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	40
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	109¹³/₁₆	
Փարիզ » Ֆր.	22	95
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	25
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	2	75
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	11
20 Ֆրանքնոց	87	23
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ թղթադրամ	8	45
Մէճիտիյէ	108	—
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 1 Սեպտ.		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	40	35
» » C » »	28	55
D (Բացուած »	25	85
(Գոցուած »	25	87
Րումելիի Երկաթուղի »	126	50
Բրիորիթէ »	——	—
Մաքսային Պարտաթուղթ »	503	75
Օսմանիյէ »	460	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	453	75
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	658	56
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	104	07
» » 3½% »	108	60
» Իտալական »	82	30
Քրէտի Լիոնէ »	750	—
Քրէտի Ֆոնսիէ »	900	—
Քոնդուար տ'Էսքոնդ »	520	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	2877	—
Եգիպտական Միացեալ »	522	18
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	180
ՎԻԵՆՆԱ 1 Սեպտ.		
Րումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	67	20
Օսմ. Ռէժի »	220	70
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	124	65
« Փարիզի » »	49	30

ԼՈՆՏՈՆ 1 Սեպտ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	50
» » B »	40	25
» » C »	28	12
D (Բացուած »	25	62
(Գոցուած »	25	68
Օսմ. փոխառ. 1871ի (Փոփոխեալ)	98	62
Փոխառ. 1877 (Տիֆէնս Լօն)	103	75
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	16	12
Այտընի Երկաթուղի »	12	50
Գասապայի » »	——	—
Միացեալ Եգիպտական »	103	75
Առանձնաշնորհեալ »	——	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	102	62
Ռանթ Հելլենական 5% »	32	50
» » 4% »	36	50
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	85	50
» » Նոր 6% »	101	—
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	300
ՊԵՐԼԻՆ 1 Սեպտ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	20
Րումելիի Երկաթուղի »	111	60
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ. »	93	40
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	335
» Փարիզի » 2 ամիս	80	80

Տղայոց սնունդ.—Ֆօսֆաթին Ֆալիէռ։

ԻԼԱՆ ՊԱԶԱՐ ՍԼՐԱՍԲԼՐԻ

Պիրինճիմիզ ժանտարմա վէ ասաքիրը զապթիյէ զապթիյէ կապուտան էլպիսէսինէ սարֆ օլունաճագ լաճիվէրտ վէ գըրմըզը չուգասըր էլպիսէ անպարընտան վիրիլէրէք գուսուր էճզասը իլէ իճրէթը գաթիյէ վէ խիմայէսի պէհէր թագըմը 67 ղրշ. 77 ղրշ. սիվարի. պիրինճիմիզ ժանտարմա բիեատէ վէ սըվարի թահսիլտար նէֆէրաթընա մախսուս սէթրի բանթօլօնտան իպարէթ էլպիսէ պէհէր թագըմը 68 ղրշ. պիրինճիմիզ ժանտարմա վէ զապթիյէ նէֆէրաթընա մախսուս ճիզմէ պէհէր չիֆթի 30 ղրշ. բիեատէ 32 ղրշ. սիվարի։ Սիվարի ժանտարմա բէքչիւպինէ մախսուս մա պաշլըք նէվիճամ Սրանեօլ էյէր թագըմը 183 ղրշ. Պիր սէնէյի քեամիլէ զարֆընտա լիւզումը մըգտարըյէ ալընմագ չարթը իլէ իհալէի միւնագասայա գօնուլան պալատէ մուրագգամ 6 գալէմ էլպիսէ վէ սայիրէ ֆիյաթը մուրագգամըյէ իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ աղուսթօսը րումինին 29ընճը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէմինաթ թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 57 1—3

Նախիրճ վէ մէվգըինտէ պուլունան ասաքիրը շահանէ իտարէսի իչուն մահալլինճէ մէվգըի միւնագասատա պուլունան էրզաքըն իչպու աղուսթօսը րումինին 25ինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլուպ 31ինճի կիւնիւ ինհալէի գաթիէսի իճրա օլունաճաղընտան պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 58 1—3

Հալէպ վէ ճիվարընտա պուլունան վէ հասապ էլիճապ պուլունտուրուլաճագ օլան ասաքիրը շահանէ իչուն 310 սէնէսի իլօլը իպթիտասընտան իթիպարէն 1 սէնէլիք օլարագ մահալլինճէ մէվգըի միւնագասայա վազ օլունան էրզաքըն պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 59 1—3

Համա վէ հավալիսինտէ պուլունան վէ պուլունտուրուլաճագ օլան ասաքիրը շահանէ իչուն 310 սէնէսի իլօլը իպթիտասընտան իթիպարէն 1 սէնէլիք օլարագ մահալլինճէ մէվգըի միւնագասայա վազ օլունան էրզաքըն պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 60 1—3

ՓՇՈՐ ՊՐԱՈՒ

ի Միւնիխ, Պավիէռ

Մատակարար Գերմանիոյ կայսր ու Բրուսիոյ թագաւոր Վիլհէլմ Բ.ի

Պաւիերայի գարեջուր, Կ. Բշըրի գարեջրատան Աւստրական Խորհրդական

Աւստրիո-Հունգարիոյ թագաւոր կայսեր և Պաւիերայի խնամակալ իշխանին։

Առաջնակարգ գարեջուր Պաւիերայի, ուրիշ ամեն գարեջուրներէն գերիվեր, բոլորովին զուտ, համեղ և զովարար ըմպելիք, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած և յանձնարարուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։

Գարեջրատունը 1820 ին հաստատուած է. ինք առաջինը եղաւ որ 1854 ին սկսաւ գարեջուր արտածել շիշերով։

Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվերս, Ամսդերտամ, Հաակ, Ռոթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք և այլն։

Մետալներ և վարձատրութիւններ Միւնիխի (1854), Քէօլնի (1865), Փարիզի (1867), Վիեննայի (1873), Հակէնավի (1874), Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպերկի (1882, ոսկի մետալ), Ամսթերտամի (1883, ոսկի մետալ), Պրուսէլի (1888, ոսկի մետալ և պատուոյ վկայագիր), Մելպուռնի (1889, առաջնակարգ արժանեաց շքադրամ պատուոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։

Բշըր Պրաու գարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ գարեջրատուններէ.

Կասինոյ, ուր կը բանեցունէ Տիմիթրի Ֆրիմուստոս, Բերա Մեծ-Փողոց, 312, Քոնքորտիային դէմը։

Թեբէ—Պաշի պարտէզը.

Տէմիրճիքէօրուլը եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, թիւ 430։

Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն և շէշով գարեջուր վաճառողն է

«Փշոր Պրաու»
Վիլհէլմ Բալուքա
Պազար Սլման 388

Բերա Մեծ-Փողոց, 388 26 16—78

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2|14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ՎԵՀ. ՓՍՌ ՍՈՒԼԹ. ՆԻՆ
20 ՍԷՖԷՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ 28

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտրա յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոյն հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 53

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՄՊԷՐԻ

Տայիրէի ասքէրիէէ ազարաթընտան Լանկատա Զարշը-պաշընտա վագը գարագոլխանէ արսասը սիմ մէձիտիյէ 19տան չէհրի 200 վէ Այվանսէրայ գափուսը խարիճինտէ վագը պագգալ տիւքքեանը լիրայի օսմանի 100 գրշ. տան 70 գրշ. տա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ ազուսթօս նիհայէթինէ գատար փիյաթընը պուլունտուղը հալտէ ինալէսի իճրա օլունաճաղընտան գամիլէ խաթիճարէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի մուհասէպաթ տայիրէսի չուպէի մախսուսընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 53 3—3

Շամը Շէրիֆտէ պուլունան ասքիրը շահանէ իչուն մահալլինճէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլան նուհուտ վէ սապունուն պուրաճա իթթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 54 3—3

Միւպայաա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան 1000 օանտըք Պաթում կաղընըն պէհէր օանտըղը 22 գըշ. 10 փարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իշպու ազուսթօսը րումինին 22ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 55 3—3

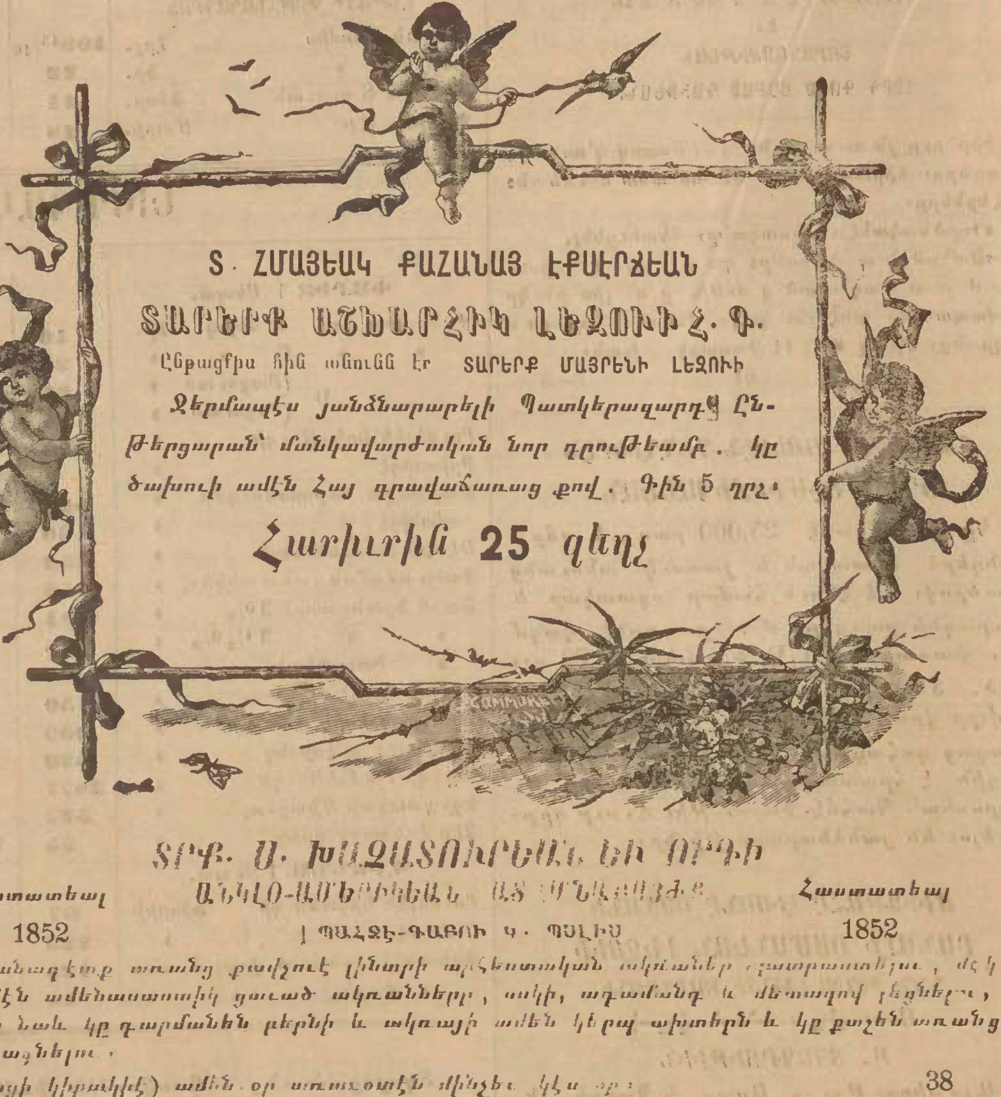

Տ. ԶՄԱՅԵԱԿ ՔԱՀԱՆԱՅ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ
ՏԱՐԵՐՔ ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԻ Հ. Գ.
Ընթացքիս ծիծ տեւած էր ՏԱՐԵՐՔ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻ
Ջերմապէս յանձնարարելի Պատկերազարդ Ընթերցարան՝ մանկավարժական նոր գրութեամբ. կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով. Գին 5 գրշ.
Հարիւրն 25 ղեղչ

ՏՐԳ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
| ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ
Հաստատեալ 1852

Մասնագէտք ատամ թափուել լինելի ամենատարր տեսակներ չատարանակներ, մէկ անգամէն ամենատարբեր ցաւած ակռաններ, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց յաւ զգալու։

(Բացի կիրակէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէսօր։ 38

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

THE ECONOMICON ԹԷՅ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ TEION EIKONOMIKON
MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամեն գլխաւոր քաղաքաց մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն ալ նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի ևս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմաքան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւէտութեամբ ամեն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գիներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամեն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել ևս յարել մեր սկզբունքին, որ է «Լաւագոյն թէյեր, ճշդապահութիւն, չափ և գնոյ մաքրութիւն»։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին ևս, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ, Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՋԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
726 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։

VICHY

Միակ ճշմարիտ բաստիլները
ՎԻՇԻԻ
են
PASTILLES VICHY-ETAT
Որ մետաղեայ կնքուած տուփերով կը ծախուին
ԴԱՀԱՆՋԻԼ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՔԱՆ
Առաջնակարգ դեղարաններու մէջ կը վաճառուին

NEVRALGIES ԳԼԽՑԱՒ, ՏՕՌՄՈՒԹԻՒՆ, ՊԱՐՌՈՒՄ, կանանց ՋՂԱՅՆՈՒԹԻՒՆ, եւ ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին առ նուազն մէկ ժամու մէջ
ՏՈՔԹ. ՔՐՈՆԻԷԻ
ՀԱԿԱՋՂԱՅՆԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՎ
Տուփը 3 ֆր. առաքման ծախս չիկայ։ Փարիզ Դեղ. Ռոպիքէ, 23, Մոնէ փողոց եւ ամեն լաւ դեղարաններու մէջ։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Լիվէրբուլէն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Արօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօստօ	3000	Կրօտօ	2200	Քուինօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համլէթ	1200	Րօմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Իդահօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիլէօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէռնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գազօ	2000	Քօյրինօ	4000	Սարֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ձիրակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրատօ	3400	Լիմօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիզօ	2500	Մարմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրքիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	3500	Ուրպինօ	5000
Տրաբօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էյնատօ	2600	Մուրիլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէթրօ	3200	Օթելլօ	3000	Տիֆայնըս	200
Տրանթօ	2600	Օթէլօ	5000	Ճրմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզրանօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օդդօ	2000	Մօսքիթօ	120

Էճիբշըն Մօնարք 8000
Բիրմըն Մօնարք 8000
Լրդիըն Մօնարք 8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
39 Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա

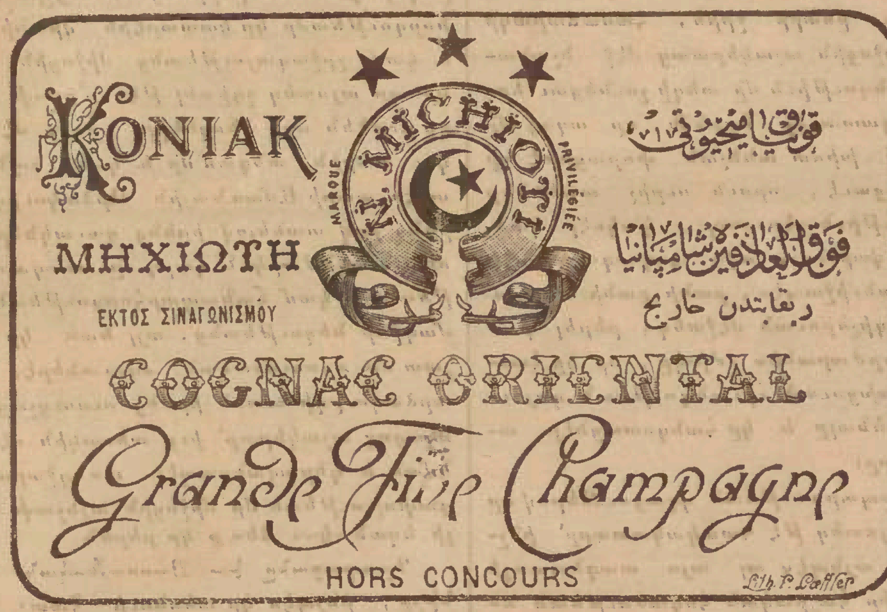

Երեք աստղով շիշը 30 գրուշ, — երեք աստղով 1/2 շիշը 15 գրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 գրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մասթիքա և փէ-ղոցի շիշը 12 գրուշ։

ՀԱՄԲՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	8,100,000
Տարեկան հասոյթ	»	19,532,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
894 Լեւանդի Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

ՖԵՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Բազում տարեան յաջողութիւն Իտալիա, Ամերիկա, ի Հնդկաստան, Արեւելք և Սեդիպատ։—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուրնի և Պրուսելի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէննայի մի. ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ տաքգօտիական ամենէն ծանօթ ըմպելին է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քօլէրայի.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Անոր ըմպելէք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէնէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելծի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԸՆԳԵՐԱ 2218

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԳԻ ՕՃԱՌԵԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃԱՐՊ ԻՒՂ.
Իբօֆոսֆիթ ով շող և սոտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԳԻ և ՊՕՈՒՆԻ,
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորթու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Ընդհ. ներկայացուցիչք ի Կ. Պոլիս, ՀԻՐՇԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԸՆ

COMPIE RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 22/3	Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 23/4	Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 24/5	Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 24/	Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 25/6	Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 26/7	Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Օգոստ. 23/4, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին։ 605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամեն երկու շաբաթ կը բռնին Լիվէրբուլ և Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գազալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Աղլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Ծարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Շէրպուրինշըգէնաւը, նաւապետ Պաքոն, Լիվրբուլէն հոս պիտի հասնի դէպ ի սեպտեմբեր 2։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas G. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլէ, Պօրտօյէ, Մէջէրէրանէ և Սեւ Ծովի միջեւ բռնող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանօբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ